

II

(Jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2003. május 13.)

állami támogatásról Németország részéről a Kahla Porzellan GmbH és a Kahla/Thüringen Porzellan GmbH számára

(az értesítés a C(2003) 1520. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű szöveg hiteles)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2006/239/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének 1. albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra, és különösen a 62. cikk (1) bekezdésének a) pontjára,

miután az érdekeltet felkérték, hogy a fent említett cikk értelmében mondjanak véleményt ⁽¹⁾, és ennek az állásfoglalásnak a figyelembevételével,

mivel:

I. ELJÁRÁS

- (1) 1998. november 16-án és 1999. március 24-én a Bizottsághoz panaszok érkeztek be versenytársaktól, Thüringia tartomány által a Kahla Porzellan GmbH (Kahla I.) és a Kahla/Thüringen Porzellan GmbH. (Kahla II.) számára nyújtott állami támogatások feltételezhetően helytelen felhasználásával kapcsolatban. Mindkét társaság Thüringiában, Németországban van.
- (2) Miután kiterjedt levelezést és megbeszéléseket folytatott Németország képviselőivel, a Bizottság 2000. november 15-én megindította a hivatalos eljárást a vállalatoknak nyújtott ad hoc támogatások tárgyában. Ezzel egyidejűleg Németország felkérést kapott, hogy adjon át elegendő adatot annak megállapításához, vajon egyes támogatási intézkedések összhangban állnak-e a jóváhagyott támogatási rendszerekkel, amelyek szerint azokat állítólag megadták.
- (3) A Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatát közzétették az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* ⁽²⁾. A Bizottság felkérte az érdekeltet, hogy nyilvánítsanak véleményt a vonatkozó támogatásról. 2001. július 31-én kapta meg a Bizottság a Kahla II észrevételeit, amelyeket 2001. augusztus 7-i levélben továbbítottak Németországnak.

⁽¹⁾ HL C 185., 2001.6.30., 45. o. és HL C 26., 2002.1.30., 19. o.

⁽²⁾ HL C 185., 2001.6.30., 45. o.

- (4) 2001. március 26-án válaszolt Németország az információnyújtási rendelkezésre, adatokat szolgáltatott a támogatásokról és tájékoztatta a Bizottságot további, a vállalatnak nyújtott, korábban nem bejelentett támogatásokról. A Bizottság 2001. május 28-án további információkat kért, amelyeket 2001. július 31-én kapott meg. További, kiegészítő információkat 2001. augusztus 9-én közöltek.
- (5) 2001. november 30-i levelében közölte a Bizottság Németországgal, hogy az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerinti, az olyan támogatásokra vonatkozó eljárást, amelyek nem felelnek meg azoknak a támogatási rendszereknek, amelyek keretében azokat állítólag megadták, azokra a támogatásokra is kiterjeszti, amelyekről a Bizottságot korábban nem tájékoztatták.
- (6) 2001. december 10-én az ügyet részletesen megtárgyalták Németország és a vállalat képviselőivel.
- (7) A Bizottságnak az eljárás kiterjesztéséről szóló határozatát közzétették az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* ⁽³⁾. A Bizottság felkérte az érdekelteket, hogy nyilvánítsanak véleményt a vonatkozó támogatásról. A Bizottság a támogatás kedvezményezettjének (Kahla II.) észrevételeit megkapta. Ezeket az észrevételeket a 2002. március 6-i levelében továbbították Németországnak, amely lehetőséget kapott arra, hogy a maga részéről véleményt nyilvánítson.
- (8) Január 30-án válaszolt Németország a hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztéséről szóló határozatra, és részletekbe menő információkat adott át. A 2002. április 30-i levél további felvilágosításokat kért. Németország válaszát a 2002. május 29-i levelében adta meg, amelynek iktatása ugyanazon a napon történt.
- (9) A 2002. február 28-i levelében a Bizottság megkapta a Kahla II. állásfoglalását, amelyet a 2002. március 6-i levelében továbbított Németországnak. 2002. március 18-án újabb panasz érkezett be arról, hogy a Kahla II további támogatásokat kapott. Ezt az információt a 2002. április 30-i levelében továbbították Németországnak. Németország válasza a panaszra 2002. május 29-én érkezett meg.
- (10) 2002. július 24-én az ügyet ismét megtárgyalták Németország képviselőivel. Ezt a találkozót követően Németország 2002. augusztus 7-én további felvilágosításokat adott át. 2002. július 30-án a Kahla II továbbra is kitarzott korábbi érvei mellett. 2002. október 1-jei levelében, amelyet ugyanazonnap iktattak, Németország további észrevételt adott át.

II. LEÍRÁS

A. A vállalat

- (11) A Kahla II esetében a Kahla I utódvállalatáról van szó. Mind a Kahla I, mind a Kahla II porcelán- és finomkerámia-edényeket állít elő. Székhelyük egy, az EK-Szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének a) pontja szerint támogatott területen található.

Kahla I

- (12) A népi tulajdonú kombinátok, üzemek és létesítmények tőkeegyesítő társaságokká való átalakítására vonatkozó német rendelettel (*Verordnung zur Umwandlung von volkseigenen Kombinaten, Betrieben und Einrichtungen in Kapitalgesellschaften*, UmwandVO) összhangban a vállalat alapítása 1990. március 1-jén a VEB Vereinigte Porzellanwerke Kahla két korlátolt felelősségű társasággá történő átalakításával történt. Ezeknek a társaságoknak az egyike a KAHLA I. 1991. április 23-án a Treuhandanstalt (THA) a Kahla I-et oly módon privatizálta, hogy 2 DEM vételár megfizetése ellenében eladta Hoffmann úrnak (a törzstőke 75,1 %-át) és Ueing úrnak (a törzstőke 24,9 %-át). A privatizációs szerződést az egyetlen ajánlattevővel kötötték meg, miután a THA a tervezett értékesítést az általa értékesítésre szánt üzemek jegyzékében (Hoppenstedt) nyilvánosságra hozta, és a kerámiaipari szövetségeket és a kereskedelmi kamarákat megkérdezte. Németország kijelentései szerint a vállalat felszámolása a THA számára költségesebb lett volna. A privatizációs szerződés a német adatok szerint csak 1992. december 11-én lépett érvénybe.

⁽³⁾ HL C 26., 2002.1.30., 19. o.

- (13) A következő üzleti adatokat adta meg Németország (forgalom és üzemi eredmény, millió DEM) –

1. táblázat

	1991	1992	1993
Foglalkoztatottak	1 561	827	696
Forgalom	25,4	29,3	27,9
Üzemi eredmény	-29,5	-25,8	-13,4

- (14) 1993. augusztus 9-én a vállalat bejelentette a csődöt (*Gesamtvollstreckung*). A csődeljárás 1993. szeptember 29-én indult meg.
- (15) Németország tájékoztatása szerint a csődgondnok a csődeljárás megindításától kezdődően keresett befektetőket a befektetett eszközök átvétele céljából. A csődgondnok véleménye szerint a legelőnyösebb árat a befektetett eszközökért úgy érthették el, ha a vállalat értékesítése üzleti tevékenységének folyamatossága mellett történik.

Kahla II

- (16) 1993 novemberében alapította egy magánbefektető, G. Raithel úr, a Kahla II-t. 1994 januárjában a csődgondnok a Kahla I. vállalat ingatlanait, gépeit és berendezéseit, valamint készletvagyonát a csőd keretében G. Raithel úrnak értékesítette. 380 foglalkoztatottat vettek át.
- (17) A teljes ár eredetileg 7,391 M DEM volt. A szerződést 1994. október 5-én olyan szempontból módosították, hogy a berendezésekért fizetendő 2,05 M DEM összegű árat, amelyet egy 2,5 M DEM támogatásból finanszíroztak volna (l. 15. intézkedés), a módosított szerződés aláírásakor kellett rendezni. A törvényi jogok, az áruvédjegyek, a szabadalmaztatott minták és know-how átadása 1 DEM-ért történt. A vevőjegyzék és a rendelésállomány átadása térítésmentesen történt. A készletek árát, amely 2,136 M DEM-t tett ki, tíz részletben, 1994. március 1-jéig kellett rendezni. Az ingatlanvagyonot illetékmentesen, 3,205 M DEM-ért értékesítették, amely 14 napon belül volt fizetendő.
- (18) Németország kijelentései szerint a részletfizetések 1996-ig folytatódtak. Egy 1 M DEM összeget végül 1999-ben fizettek ki, miután a csődgondnok az ingatlanvagyon egy részét terhelő jelzálogot feloldotta. Végeredményben a kifizetett teljes ár 6,727 M DEM lett. Németország tájékoztatása szerint az ár mérséklése az eladást követően megállapított károkra vonatkozó 0,664 M DEM tartalékokra vezethető vissza. A rendelkezésre álló információk azt mutatják, hogy az értékesítés finanszírozása elsősorban állami támogatásokból történt. A saját forrás, az összes támogatási elem nélkül, mindössze 55 000 DEM volt.
- (19) Az ingatlanvagyon értékesítését a THA 1994. július 18-án⁽⁴⁾, jogutódja, az Egyesítéssel Kapcsolatos Különleges Feladatok Szövetségi Hivatala (*Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben*, BvS) pedig 1995. október 19-én hagyta jóvá.
- (20) Az adásvételi szerződés emellett előírta, hogy a tartományi tulajdonban lévő Thüringer Industriebeihilfungs GmbH amp; Co. KG („TIB”) – amely állami tulajdonú, Thüringia tartomány (*Freistaat Thüringen*) által alapított, és egy alapítványon keresztül általa ellenőrzött vállalat – 49 %-os csendes-társi részesedést szerez a Kahla II-ben. Erre 1994. március 5-én került sor.

⁽⁴⁾ A korábbi vagyongazdálkodó vállalkozás csődje esetében az ingatlanokat visszajuttatták a THA-nak, amelynek a maga részéről annak értékét a csődvagyonba be kellett vinnie.

- (21) Németország a következő adatokat mutatta be a vállalat üzleti tevékenységéről (forgalom és üzleti eredmény, M DEM) –

2. táblázat

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Foglalkoztatottak	380	369	327	323	307	327	322
Forgalom	23	29	32	39	34	35,8	41,6
Üzleti eredmény [...] (*)							

(*) Üzleti titok. Indexált értékek (az 1994. évre vonatkoztatva):

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
-100	-181	3	70	78	11	186

B. Pénzügyi intézkedések

- a) Pénzügyi intézkedések a Kahla I. javára
- (22) A következő pénzügyi intézkedéseket ítélték meg a Kahla I. számára annak megalapításáról a köztulajdonból történő kikerüléséig (M DEM) –

3. táblázat

Intézkedések a Kahla I. javára

				Összeg
Intézkedések a privatizáció előtt				
1		THA	Exportgarancia	4,5
Intézkedések a privatizáció keretében				
2	1991.04.23.	THA	Régi terhek átvétele	37,7
3	1991.04.23.	THA	Régi adósságok átvétele	31,1
4	1991.04.23.	THA	Kezességek	24,9
Intézkedések a privatizáció után				
5	1991.12.	Tartomány	Közvetlen beruházási támogatások	1,825
6	1992.10.05.	THA	Kölcsön	4,3
7	1992.12.01.	THA	Kölcsön	1,8
8	1993	THA	Az ingatlanok hasznosításából származó bevételek	5,676
9		Jénai Városi Takarékpénztár (Stadtsparkasse Jena)	Hitelek	3,9
10	1992 – 1995	Tartomány (Land)	Beruházási juttatások	0,035
ÖSSZESEN				115,736

- (23) 1. intézkedés: Egy, még a privatizáció előtt nyújtott exportgarancia, amelyet Németország tájékoztatása szerint soha nem vettek igénybe.
- (24) 2. és 3. intézkedés: A Dresdner Bank AG által 1990. július 1. előtt nyújtott hitelekkel és a THA által a privatizáció előtt nyújtott kölcsönből származó adósságok átvállalása a THA részéről.

- (25) 4. intézkedés: Németország kijelenti, hogy ezeket a THA-kezeségeket a beruházások biztosítékaként, a veszteségek fedezésére és a Dresdner Bank AG hiteleihez nyújtották. Ezekhez a kezeségekhez a vállalat különféle biztosítékokat nyújtott, amelyek igénybevételéről a THA a csőd megindítása után lemondott. Kiegészítő biztosítékként a THA megkapta azt a jogot, hogy a vállalat számára a működéshez közvetlenül nem szükséges ingatlanokat értékesítse. Ezeket az ingatlanokat 13,3 M német márkára értékelték. A realizálandó bevételeket a THA kezesége mellett hitelek visszafizetésére kellett volna fordítani. Németország elismeri, hogy az ezen kezeségekkel fedezett hiteleket, a THA egyetértésével, soha nem fizették vissza. Igénybevételük időpontjában ezek a kezeségek, a kamatokkal együtt, összesen 24,9 M német márkát tettek ki.
- (26) 5. intézkedés: 1991 decemberében a vállalat Turingia tartománytól 1,825 M DEM értékben kapott beruházási támogatásokat.
- (27) 6. intézkedés: 1992. október 5-én a THA a fizetési képtelenség elkerülésére egy 4,2 M DEM összegű kölcsönt engedélyezett.
- (28) 7. intézkedés: A THA, szintén a fizetési képtelenség elkerülésére, 1992. december 1-jén egy további, 1,8 M DEM összegű kölcsönt mobilizált.
- (29) 8. intézkedés: A vállalati ingatlanok értékesítésének a 3. intézkedésnél megnevezett bevételei összesen 5,676 M német márkát tettek ki. Az 1993. évben az összes bevételből 3,4 M német márkát a Kahla I. rendelkezésére bocsátottak, nem pedig a Treuhand kezesége mellett felvett hitelek törlesztésére fordították. Németország kijelenti, hogy ennek az összegnek a kifizetését a THA számára elhalasztották ugyan, a visszafizetésről azonban nem mondtak le, mivel az 5,676 M német márkányi teljes összeget a csődvagyonba felvették. Eszerint a Treuhand eszközei, amelyek a vállalat javát szolgálták, és amelyeket nem a hitelek törlesztésére használtak fel, összesen 5,676 M német márkát tettek ki. Németország ezt a tényt nem vitatta.
- (30) 9. intézkedés: Két hitel a Jénai Körzeti és Városi Takarékpénztártól (*Kreis- und Stadtsparkasse Jena*), összesen 3,9 M DEM értékben. Ezeket a hiteleket, amelyek kamatlába 13,25 %, illetve 17,25 % volt, 10 M DEM értékű jelzálogokkal fedezték.
- (31) 10. intézkedés: Az 1992 és 1995 közötti időszakban 0,035 M DEM összegű beruházási juttatást fizettek ki.
- (32) Összességében a Kahla I. közpénzkezelőből 115,736 M DEM összegű pénzügyi támogatást kapott. Ennek a pénzügyi támogatásnak az ellenére 1993. szeptember 29-én megindult a csődeljárás. Németország kijelenti, hogy a THA a csődvagyon részeként 41,2 M DEM összegű kötelezettséget vetetett fel. Ebben az összegben a 3., 6., 7. és 8. intézkedések szerepelnek, kamatokkal együtt.
- (33) 1993. szeptember 27-én a THA úgy döntött, hogy a vállalat által a 4. intézkedéssel kapcsolatos kezeségekhez nyújtott biztosítékok igénybevételéről lemond. 1994. július 18-án a THA, illetve utódszervezete, a BvS, lemondott az ingatlan átvételére szóló jogáról. Németország tájékoztatása szerint ez a többi hitelezővel szembeni pénzügyi ellentételezést, és ezáltal többletköltséget vont volna maga után.

b) Pénzügyi intézkedések a KAHLA II. javára

- (34) A következő pénzügyi intézkedéseket ítélték meg a Kahla II. számára annak megalapításáról a köztulajdonból történő 1999. évi kikerüléséig (M DEM) –

4. táblázat

Intézkedések a Kahla II. javára

				Összeg
Intézkedések 1994 és 1996 között				
11	1994.4.5.	TIB	Részvétel	1,975
12	1994.4.5.	TIB	Tulajdonosi kölcsön	6,0
13	1994.3.25.	Tartomány	90 %-os hitelkezesesség (18-22)	
14	1994.3.25.	Tartomány	90 %-os kezesség egy magánbanktól felvett 6,5 M DEM összegű kölcsönre	5,85
15	1994.5.10.	Tartomány	KKV-beruházásbiztosítási támogatás	2,5
16	1994.6.4/5	DtA- Eigenkapitalhilfe	Kölcsön	0,2
17	1994.5/6.	ERP-Existenzgründung	Kölcsön	1,8
18	1995.3./4.	ERP-Aufbau	1. kölcsön	2,0
19	1995.3/4.	KfW-Mittelstand	Kölcsön	1,0
20	1995.4.6./26	DtA-Umwelt	Kölcsön	1,73
21	1995.4.7./26	ERP-Energiespar	Kölcsön	3,45
22	1996.4.3./25	ERP-Aufbau	2. kölcsön	2,0
23	1996.2.13	Tartomány	90 %-os kezesség egy magánbanktól felvett 1 M DEM összegű kölcsönre	0,9
24	1994–1996/97	Tartomány	Közvetlen beruházási támogatások	3,36
25	1994–1996	Tartomány	Beruházási juttatások	0,838
26	1994–1996	Munkaügyi Hivatal (Arbeitsamt)	AFG-támogatások	1,549
27	1994–1996		Különféle támogatások	0,492
Intézkedések 1997-től				
28	1997–1999	Tartomány	Közvetlen beruházási támogatások	1,67
29	1997–1999	Tartomány	Beruházási juttatások	0,365
30	1999.3./5.	Tartomány	90 %-os kezesség egy magánbanktól felvett 2,32 M DEM összegű kölcsönre	0,042
31	1997–1999	Munkaügyi Hivatal (Arbeitsamt)	AFG-támogatások	0,851
32	1997–1999		Különféle támogatások	0,352
33	1994–1999		Gyorsított amortizáció	0,104
ÖSSZESEN				39,028

- (35) 11. intézkedés: 1994 márciusában a TIB, 1,975 M DEM ellenében 49 %-os részesedést szerzett a Kahla II.-ben. 1999. december 31-én a TIB megszüntette részesedését a vállalatban, és a Kahla II.-ben lévő részesedését átruházta G. Raithel úrra és annak fiára, H. Raithel úrra, akik azért [...] (*)-t fizettek.
- (36) 12. intézkedés: 1994 márciusában a TIB 6 M DEM összegű tulajdonosi kölcsönt nyújtott. Németország felvilágosítása szerint ez a kölcsön a TIB-nek nem biztosított szavazati többletjogokat. A kölcsön kamata 12 % volt, miközben a kamatok összegét az éves nyereség 50 %-ában korlátozták. A Bizottság megjegyzi, hogy a Kahla II. csak 1996-tól kezdődően ért el szerény nyereséget. Kockázati felárról nem állapodtak meg. Németország jelzi, hogy a kölcsönt 1999. december 29-én, az 1,631 M DEM összegű kamatokkal együtt visszafizették.
- (37) 13. és 23. intézkedés: Tübingia tartomány 1994 márciusában 90 %-os sortartó kezességet vállalt beruházási hitelekre, 13,5 M DEM összegig. Amikor a hiteleket végül megadták, a 13. intézkedés szerinti kezesség a 18-22. hiteleket fedezte. A 23. intézkedés szerinti kezesség olyan hitelt fedezett, amelyet egy magánbank nyújtott 1996 februárjában, 1 millió DEM összegben, 6,1 %-os kamatláb mellett.
- (38) 14. intézkedés: Egy további, Tübingia tartomány által 1994 márciusában biztosított 90 %-os sortartó kezesség, 6,5 M DEM összegű forgótőke-hitelekhez. A hitelt valójában 1995 szeptemberében egy magánbank nyújtotta, 8,5 %-os kamatláb mellett. Ez a kezesség fokozatosan csökkent, és 1999. december 31-én járt le.
- (39) A kezességekért a vállalat évi 0,75 %-os díjat fizetett, amelyet 1995 júniusában 0,5 %-ra csökkentek.
- (40) 15. intézkedés: Egy eredetileg 2 M DEM, később 2,5 M DEM összegű kis- és középvállalkozási (KKV-) támogatás, amelyet 1994. május 10-én adtak meg.
- (41) 16. intézkedés: Egy 0,2 M DEM összegű sajáttőke-feltöltési célú tagi kölcsön (*Eigenkapitalhilfe-Darlehen*, EKH-kölcsön), amelyet Raithel úrnak – a befektetőnek – 1994 júniusában, állítólag egy támogatási program szerint (5), a Kahla II. megalapításával kapcsolatosan nyújtottak. Ennek a programnak az értelmében a befektetőnek ezt az összeget saját tőke formájában kellett a vállalat rendelkezésére bocsátania. Németország tájékoztatása szerint a kölcsönt 2001. szeptember 30-án fizették vissza.
- (42) 17. intézkedés: 1994 májusában egy 1,8 M DEM összegű hitel, amelyet állítólag az ERP-egzisztenciateremtő program (6) alapján nyújtottak.
- (43) 18. intézkedés: Egy 2 M DEM összegű beruházási kölcsön, amelyet állítólag az ERP-kiépítési program alapján nyújtottak, 1995 márciusában (7).
- (44) 19. intézkedés: Egy 1 M DEM összegű beruházási kölcsön, amelyet a Kreditanstalt für Wiederaufbau nyújtott, 1993 márciusában (8).
- (45) 20. intézkedés: Egy 1,73 M DEM összegű beruházási kölcsön, amelyet a Dta környezetvédelmi program alapján, 1995 áprilisában nyújtottak.
- (46) 21. intézkedés: Egy 3,45 M DEM összegű beruházási kölcsön, amelyet az ERP környezetvédelmi program alapján, 1995 áprilisában (9) nyújtottak.

(*) Üzleti titok, 30–40 %-kal magasabb a TIB által eredetileg fizetett árnál.

(5) N 213/93, HL C 302., 1993.11.9., 6. o.

(6) N 108c/1994, SG(94) D/17293, 1994.12.1., HL C 390., 1994.12.31., 14. o.

(7) N 108b/1994, SG(94) D/17293, 1994.12.1., HL C 390., 1994.12.31., 13. o.

(8) KfW Mittelstandsprogramm (középszintű-program), NN 109/93, SG (94), D/372, 1994.1.14., HL C 373., 1994.12.29., 3. o.

(9) ERP-Umweltprogramm (környezetvédelmi program), N 563d/94, SG(94), D/17530, 1994.12.5., HL C 390., 1994.12.31., 16. o.

- (47) Mivel a piaci kamatok csökkentek, 1998. március 30-án a kölcsön fennmaradó, 7,329 M DEM összegű részét, a 18-21. intézkedések keretében a Hypovereinsbank piaci kamatozású kölcsönévé alakították át. Ennek az új kölcsönnek a kamatlába 5,9 % volt, és ezzel meghaladta az érvényben lévő 5,49 %-os referencia-kamatlábát. A Bizottság mindenestre megállapítja, hogy a 13. intézkedésből a 90 %-os kezességet rendelkezésre bocsátották ehhez az új, piaci kamatozású kölcsönhöz.
- (48) 22. intézkedés: Egy 2 M DEM összegű beruházási kölcsön, amelyet állítólag az ERP-kiépítési program alapján nyújtottak, 1996 márciusában ⁽¹⁰⁾.
- (49) 23. intézkedés: L. (37) szélzetszám.
- (50) 24. intézkedés: 1994 októberében a Kahla II. Tübingia tartománytól 3,36 M DEM összegű beruházási támogatást kapott, 1994 és 1996 közötti beruházásokhoz ⁽¹¹⁾.
- (51) 25. intézkedés: 1994 és 1996 között a vállalat 0,838 M DEM értékben kapott beruházási juttatásokat ⁽¹²⁾.
- (52) 26. intézkedés: Foglalkoztatásösztönző támogatások, 1,549 M DEM összegben, az 1994–1996. években.
- (53) 27. intézkedés: 1994 és 1996 között a vállalat 122 414 DEM összegben kapott támogatásokat vásárokon való részvétel céljára, 0,03 M DEM összegben támogatásokat a reklámra, K+F-támogatásokat 0,318 M DEM összegben, valamint a munkavállalók beilleszkedéséhez nyújtott támogatásokat, 0,021 M DEM összegben.
- (54) 28. intézkedés: További beruházási támogatásokat hagytak jóvá, 1,67 M DEM összegben, 1996 decemberében, az 1997–1999. évekre.
- (55) 29. intézkedés: A vállalat 0,365 M DEM összegben kapott beruházási juttatásokat az 1997 és 1999 közötti évekre.
- (56) 30. intézkedés: Egy 2,32 M DEM összegű kölcsönt nyújtott 1999 májusában egy magánbank, amely kölcsönre szintén az a 90 %-os mértékű sortartó kezesség volt a fedezet, amelyet Tübingia tartomány 1994 márciusában 13,5 M DEM összegig biztosított (l. 13. és 23. intézkedés). Ezt a kölcsönt 4,6 %-os kamatláb mellett nyújtották.
- (57) 31. intézkedés: További, foglalkoztatásösztönző támogatások, 0,851 M DEM összegben.
- (58) 32. intézkedés: Az éves beszámolók szerint a vállalat 1997 és 1999 között vásárokon való részvételre, reklámra és a munkavállalók beilleszkedésére 342 910 DEM összegű támogatást, valamint a K+F-tevékenységekkel összefüggő személyi költségekre 8 602 DEM összegű támogatást kapott. Ezáltal a támogatások teljes összege 0,352 M német márkát tett ki.
- (59) Ezenkívül Németország, a hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztését követően, kijelentette, hogy a vállalat egy olyan programot vett igénybe, amely megengedi, hogy a beruházásokat eleinte nagyobb mértékben írják le és azt az évek során csökkentik (*gyorsított amortizáció*). Németország elismeri, hogy ez az intézkedés valóban előnyt jelentett a vállalat számára, mivel ahhoz nem csupán az első évek veszteségei kapcsolódtak, hanem kisebb mértékű adófizetés is. Az állam által az adómérséklések révén előállt bevételkiesést is a Kahla II. javát szolgáló állami finanszírozási intézkedésnek kell tekinteni (lentebb: 33. intézkedés).

⁽¹⁰⁾ L. 7. lábjegyzet

⁽¹¹⁾ 23. Rahmenplan der Gemeinschaftsaufgabe zur Verbesserung der Wirtschaftsstruktur (23. keretterv a gazdasági szerkezet javítását célzó közösségi feladathoz), N 157/94, SG (94) D/11038, 1994.8.1.

⁽¹²⁾ N 561/92, SG (92) D/16623, 1992.11.24. és N 494/A/1995, SG (95) D/17154, 1995.12.27.

C. A projekt

- (60) Németország tájékoztatása szerint 1994. március 25-én terv készült a Kahla II. szükségleteinek finanszírozására. Az eredetileg tervezett költségeket mindössze mintegy 2 M német márkával csökkentették. Részletes felsorolás az 5. táblázatban szerepel, amely a Németország által átadott adatokból készült (M DEM) –

5. táblázat

Költségek	Tervezett	Megvalósított (1994–1996)
Ingtatlanvagyon:	3,200	3,200
Épületek:		
Gépek/ berendezések	2,050	2,050
Áruk:	2,136	1,472
Gépfelújítás	14,650	14,977
Immateriális eszközök		
Üzemi tőke:	14,854	12,709
ÖSSZESEN	36,890	34,408

- (61) Ezeknek a költségeknek a fedezése érdekében 1994 márciusában finanszírozási terv készült, amelyet azután többször módosítottak. A 6. táblázat a Németország által átadott adatokból készült. A dőlt betűvel szedett intézkedések az állítólagos magánforrásokra vonatkoznak. (M DEM) –

6. táblázat

Intézkedés	Finanszírozási terv	1994.3.25.	1995.4.26.	1996.4.25.	Megvalósított
11	TIB-részesedés	1,950	1,975	1,975	1,975
12	tulajdonosi kölcsön (TIB)	6,000	6,000	6,000	6,000
15	KKV-támogatás	2,000	2,500	2,500	2,500
	Kölcsön	13,500			
18	— KfW-ERP-kiépítési program		2,000	2,000	2,000
19	— KfW középszintűprogram		1,000	1,000	1,000
20	— DtA környezetvédelmi program		1,730	1,730	1,730
21	— ERP energiatakarékosági program		3,450	3,450	3,450
22	— KfW-ERP-kiépítési program			2,000	2,000
	— Bankkölcsön		5,320	3,320	1,000
(14)	Forgótőke-hitelek bankoktól	6,500	6,500	6,500	6,500
24	Beruházási támogatások	3,370	3,340	3,340	3,360
25	Beruházási juttatások	1,020	1,020	1,020	0,838
	Raithel úr (tulajdonos)	2,550	0,055	0,055	0,055
16	— DtA- tőkefeltöltés		0,200	0,200	0,200
17	— KfW-ERP-egzisztenciateremtési program		1,800	1,800	1,800
	ÖSSZESEN	36,890	36,890	36,890	34,408

- (62) Megállapítható, hogy a TIB-részesedést (11. intézkedés) az 1995. év során az eredetileg előirányzott összeghez képest 0,25 M német márkával megnövelték. Megállapítandó továbbá, hogy az eredeti terv 13,5 M DEM összegű kölcsönt irányzott elő. Ezekre a kölcsönökre, valamint egy magánbank 6,5 M DEM összegű forgóeszköz-hitelére a tartomány 90 %-os kezességet vállalt (13. és 14. intézkedés). Az 1994. évben adták meg a forgóeszköz-hitelt. Az összesen 13,5 M DEM összegű kölcsönöket az 1995. évben adták meg (18–22. intézkedések), és azokat a 90 %-os kezesség ténylegesen fedezte.
- (63) Az állítólagos magánforrásokat illetően megállapítható, hogy a befektető eredetileg előirányzott 2,555 M DEM hozzájárulása 2,055 M német márkára, vagy 0,5 M német márkával csökkent. A „KKV-támogatás” (15. intézkedés) 0,5 M német márkával nőtt, tehát pontosan olyan mértékben, amennyivel a befektető hozzájárulása mérséklődött. Amikor a magánbefektetők állítólagos hozzájárulását ténylegesen megkapták, ez – egy 0,055 M DEM készpénz-hozzájáruláson kívül – a befektetők saját forrásaiból és két, 2 M DEM összegű kölcsönből állt, amelyeket állami bankok nyújtottak, jóváhagyott támogatási programok alapján (16. és 17. intézkedés).
- (64) Megállapítható, hogy a 6. táblázat, ahogyan azt Németország továbbította, nem tartalmaz utalást a 26. és a 27. intézkedés keretében nyújtott támogatásokra és a gyorsított amortizáció programjára, amelyeket a vállalat Németország tájékoztatása szerint igénybe vehetett (33. intézkedés). Egy elkülönített táblázatban, amelyet 2002. január 30-án adtak át, Németország közölte, hogy az 1994. és az 1995. években a leírt beruházások összesen 3,603 M német márkát tettek ki.
- (65) Németország a következő további táblázatokat adta át, különféle, a vállalat által az 1997. és az 1998. években megvalósított beruházásokkal (M DEM) –

7. táblázat

Költségek	Tervezett	Megvalósított
Gépek/ berendezések	5,580	
Immateriális eszközök	0,150	
ÖSSZESEN	5,730	6,769

- (66) Ezeknek a ráfordításoknak a finanszírozása a 8. táblázatban szerepel, ahogyan azt Németország átadta, egyenként kimutatva azokat (M DEM) –

8. táblázat

Intézkedés	Finanszírozás	Tervezett	Megvalósított
	Saját hozzájárulás	1,318	2,406
28	Beruházási támogatások	1,670	1,670
29	Beruházási juttatások	0,279	0,292
	Egyéb források	2,400	2,400
	ÖSSZESEN	5,730	6,769

- (67) Megállapítható, hogy a 8. táblázat, ahogyan azt Németország átadta, nem tartalmaz utalást a 31. és a 32. intézkedés keretében nyújtott támogatásokra. A 7. táblázatban szereplő ráfordítások finanszírozásával kapcsolatban Németország mindenestre arról tájékoztat, hogy a vállalat a gyorsított amortizációs program (33. intézkedés) keretében a vállalat csaknem 0,743 M DEM összegben írt le beruházásokat. Ez utóbbi összeg vélhetően az „Egyéb források” tételnél szerepel, a 8. táblázatban.

- (68) Németország emellett egy további beruházási tervet ⁽¹³⁾ is átadott, amelyben az 1994 és 2000 között megvalósított beruházásokat, valamint a 2000 és 2003 között megvalósítandó beruházásokat egyenként felsorolták. Ez a terv nagy számban nevez meg mindenekelőtt gépeket és berendezéseket, amelyekbe a vállalat beruházásokat eszközölt. Az 1994–2000. évek időszakára vonatkozó teljes ráfordítás a 9. táblázatban szerepel, ahogyan azt Németország átadta (M DEM) –

9. táblázat

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Össz.
8,504	4,540	1,933	1,846	4,923	1,370	0,790	23,906

- (69) A Bizottság megállapítja, hogy ez utóbbi beruházási terv összefoglalót ad az 5–8. táblázatokban ismertetett beruházások egy részéről. Ebben az összefüggésben az 1994–1996. időszakban megvalósított beruházások összesen 14,977 M német márkát tettek ki. Ez megfelel az 5. táblázat „Gépfelújítás” tételénél kimutatott, ténylegesen megvalósított beruházásoknak. Az 1997. és 1998. évekre a beruházások teljes összege a 7. táblázat szerinti, megvalósított beruházásoknak felel meg.

D. Piacelemzés

- (70) Mind a Kahla I, mind a Kahla II finomkerámia- és porcelánedényeket állít elő a háztartások számára. A Kahla II. terjeszkedett és ma üzleti ügyfeleknek is szállít, főként szállodáknak és dekorációs célokra. A termékeket exportálják is.
- (71) Az asztali és a díszporcelán ágazatban élénk az árucsera a tagállamok között. Míg díszporcelánt egész Európában gyártanak, az asztali porcelán gyártóinál erős a regionális koncentráció: Észak-Bajorországban (Németország), Staffordshire-ban (Egyesült Királyság) és Limousinben (Franciaország). A nagyszámú KKV mellett számos nagyvállalat is van. Az utóbbiak közé tartozik a Villeroy & Boch (Németország/Luxemburg), a Hutschenreuther und Rosenthal (Németország), valamint a Royal Doulton und Wedgewood (Egyesült Királyság), amelyekre a Közösségen belüli össztermelés több mint egyharmada jut. A szállodák és vendéglátóhelyek speciális igényeinek kielégítésére jött létre a „szállodai porcelán-ágazat”, kifejezetten az erős igénybevételre alkalmas porcelánjával. Az Egyesült Királyság, Németország és Olaszország a fő gyártó és felhasználó országok. A végső fogyasztókkal való szoros kapcsolat és a formatervezés területén szükségszerű verseny erre a munkaigényes, hatalmas termékválasztékkal rendelkező, iparágra különösen rányomta a bélyegét. A harmadik országokba történő eladások névértékben meghaladják a Közösségbe irányuló behozatalt, volumenben azonban a behozatal meghaladja a kivitelt, mindenekelőtt a Kínából származó, rendkívül olcsó behozatal miatt ⁽¹⁴⁾.
- (72) A porcelán-iparágban kapacitásfeleslegek vannak. A gyártás és a felhasználás 1984 és 1991 között tartós növekedést mutatott, amelyet az 1992. és 1993. években visszaesés követett. Az 1994-re várt javulás nem következett be. A legutóbbi évek kereskedelmi mérlege pozitív volt, de az import részaránya jelentősen megnőtt, különösen a háztartási edényeknél. Az exportnövekmény nem tudja ellentételezni az ebben az ágazatban érvényesülő verseny nyomását. Sokkal inkább arról van szó, hogy a feszült versenyhelyzet éleződik, amit a Délkelet-Ázsiából és Kelet-Európából (mindenekelőtt a Cseh Köztársaságból és Magyarországról) jövő, az Európai Unióval kötött kereskedelmi egyezményből profitáló új piaci szereplők kapacitásfeleslegei tovább éleznek ⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ Átadása a 2001. március 15-i levél 17. mellékleteként történt, amelyet a Bizottságnál 2001. március 15-én iktattak (A/32477).

⁽¹⁴⁾ Tájékoztató a Cerame-Unie weblapján (<http://www.cerameunie.org>).

⁽¹⁵⁾ Panorama der EU-Industrie (EU ipari körkép) 1997, 9-20; NACE (Revision 1). L. 1999/157/EK bizottsági rendelet is a C 35/97 ügyben, Triptis Porzellan GmbH (HL L 52., 1999.2.27., 48. o.).

III. A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK ÉS KITERJESZTÉSÉNEK INDOKAI

- (73) A hivatalos vizsgálati eljárás megindításakor a Kahla I. és a Kahla II. számára adott pénzügyi intézkedéseket a Bizottság az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése és az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése szerint vizsgálta meg. Az intézkedések állami forrásokat használtak fel, és torzították a tagállamok közötti versenyt, vagy annak torzításával fenyegettek, és ezeknek a vállalatoknak előnyöket biztosítottak. Előzetes értékelésben a Kahla I. és a Kahla II. a Bizottság nézete szerint nehéz helyzetben lévő vállalatok voltak. A Bizottság kételkedett továbbá abban, hogy az állam piacgazdasági vállalkozóként viselkedett, amikor ezeknek a vállalatoknak pénzügyi forrásokat juttatott. Az előzetes értékelés szerint az ilyen intézkedések állami támogatásnak tekintendők.
- (74) Mivel a Bizottságnak komoly kétségei voltak afelől, hogy ezek a támogatások a közös piaccal összeegyeztethetőek-e, a Kahla I.-nek és a Kahla II.-nek nyújtott ad hoc támogatások miatt megindította a hivatalos vizsgálati eljárást. Ezenkívül Németország azt állította, hogy számos támogatási intézkedést jóváhagyott támogatási programok szerint nyújtottak. A Bizottság, a rendelkezésére álló adatok alapján, nem volt abban a helyzetben, hogy eldöntse, megfelelnek-e ezek az intézkedések azoknak a jóváhagyott támogatási programoknak, amelyek szerint azokat állítólag megadták. Ezért a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárás megindításának keretében információnyújtási rendelkezést intézett Németországhoz, ennek a pontnak a tisztázására.
- (75) Az erre az információnyújtási rendelkezésre válaszolva átadott információk mindössze néhány, állítólag jóváhagyott támogatási programok szerint nyújtott intézkedés esetében oszlatták el a Bizottság azzal kapcsolatos kételyeit, hogy létező támogatásokról van-e szó. A Bizottság továbbá több intézkedés esetében olyan részleteket állapított meg, amelyekről korábban nem tájékoztatták. Következésképpen a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárást kiterjesztette, hogy megítélhesse azokat az intézkedéseket, amelyek nyilvánvalóan még mindig nincsenek összhangban jóváhagyott támogatási programokkal, mint például azok az intézkedések, amelyekről csak a hivatalos vizsgálati eljárás megindítása után tájékoztatták.

IV. NÉMETORSZÁG ÉSZREVÉTELEI

- (76) 1999. november 11-i levelében Németország azt a nézetet képviselte, hogy az előbbi pénzügyi intézkedések egyikét sem kellett a Bizottságnak bejelentenie. Németország arra hivatkozik, hogy a Kahla II. 1994 februárjában újonnan jött létre, a Kahla I. tevékenysége pedig nem folytatódott. A német közlések szerint a Kahla II.-nek nincsenek nehézségei. Az egész eljárás során Németország ezt az álláspontot képviselte. Ennek az érvelésnek az alátámasztására Németország először két, tanácsadói által készített, 1993. november 29-i és 1994. január 11-i jelentést mutatott be. A hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztését követően adott át Németország egy további tanácsadó által készített, 2002. január 21-i jelentést.
- (77) Németország ezután leszögezte, hogy a közintézmények pénzügyi intézkedéseinek többsége nem tekinthető támogatásnak, mivel az állami hatóságok piacgazdasági vállalkozókként cselekedtek, amikor a Kahla II. számára pénzügyi segítséget ítélték meg. A további, a Kahla II. javát szolgáló olyan pénzügyi intézkedésekre, amelyekre a piacgazdaság szerint tevékenykedő magánbefektetők feltételezése mellett nem került volna sor, Németország szerint a jóváhagyott támogatási programok vonatkoznak, vagy azokat csekély összegű (de minimis) támogatásoknak kell tekinteni. Németország részletes tájékoztatást és dokumentációt adott át.
- (78) A hivatalos vizsgálati eljárás megindítása után Németország elismerte, hogy egyes intézkedések támogatásokat jelenthettek, egyesek pedig nem tartozhatnak a „de minimis” szabályokról szóló bizottsági közlemény⁽¹⁶⁾ és az EK-Szerződés 87. és 88. cikkeinek a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 69/2001/EK bizottsági rendelet⁽¹⁷⁾ szerinti de minimis szabályok vagy jóváhagyott támogatási programok alá. Németország ellenben azt a felfogást képviselte, hogy ebben az esetben a támogatásokat olyan beruházási támogatásoknak kell tekinteni, amelyek a támogathatóság regionális felső határait betartják. Németország továbbá átadott több beruházási tervet és a témával kapcsolatos kiegészítő információt, ezen belül egy becslést az intézkedések támogatásintenzitásáról.

⁽¹⁶⁾ HL C 68., 1996.3.6., 9. o.

⁽¹⁷⁾ HL L 10., 2001.1.13., 30. o.

- (79) Végül Németország kijelentette, hogy a Bizottságnak, amennyiben a felsorakoztatott érvek egyikét sem fogadja el – különös tekintettel a 26. intézkedésre –, meg kellene vizsgálnia, hogy a támogatás tekinthető-e a közös piaccal összeegyeztethető foglalkoztatási támogatásnak.
- (80) 2002. október 1-jei levelében Németország, minden korábbi érveléssel ellentétben, azt állította, hogy amennyiben a Bizottság a Kahla II.-t nehéz helyzetben lévő vállalatnak tekintené, akkor a kérdéses támogatási intézkedések a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatás⁽¹⁸⁾ (szerkezetátalakítási iránymutatás) alapján szerkezetátalakítási támogatásokként kellene megítélni.

V. AZ ÉRDEKELTEK ÉSZREVÉTELEI

- (81) Az eljárás megindítása és kiterjesztése után a Bizottság megkapta a Kahla II. észrevételeit, amelyeket Németországnak a 2001. augusztus 7-i és a 2002. március 6-i levelekben továbbított. A Kahla II. részéről felhozott érvek nagy mértékben egyeznek Németország érveivel.
- (82) Továbbá újabb panasz érkezett be arról, hogy a Kahla II. további támogatásokat kapott. Ezt az információt a 2002. április 30-i levélben továbbították Németországnak. 2002. május 29-én válaszolt Németország, és azt állította, hogy a vállalat nem kapott más támogatást, mint azokat, amelyekről a Bizottságot tájékoztatták.
- (83) 2002. július 30-án a Kahla II. egy további állásfoglalást juttatott el a Bizottságnak, amely nem tartalmazott új tényeket vagy bizonyítékokat, amelynek kapcsán azonban Németország korábbi érveire ragaszkodott, miszerint a vállalatnak soha nem voltak nehézségei, hogy bizonyos intézkedéseket nem szabad támogatásnak tekinteni, és hogy az ad hoc támogatások elfogadható regionális támogatásoknak tekintendők.

VI. ÉRTÉKELÉS

A. A vállalat

- (84) A hivatalos vizsgálati eljárás megindításakor a Bizottság a rendelkezésre álló adatok alapján nem tudta eldönteni, hogy a Kahla I. és a Kahla II. független vállalatok voltak-e, illetve, hogy a Kahla II. mennyiben tekintendő egy vállalkozás folytatásának, illetve továbbviteli megoldásának (Auffanglösung). Ezért Németországot felkérték, hogy nyújtson elegendő adatot ennek a pontnak a tisztázásához.
- (85) A hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztése során a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a Kahla I. és a Kahla II. különböző jogi személyek. A Kahla II.-t továbbvivő társaságnak tekintik, mivel G. Raithel úr fiktív cégeként alapította meg, az átalakítás alatt lévő Kahla I. tevékenységeinek folytatása céljából és vagyoni eszközeinek átvételére. A rendelkezésre álló dokumentációban a Kahla II.-t gyakran nevezik továbbvivő társaságnak, és a Bizottság megállapította, hogy az ellenőrzésben, a tulajdoni viszonyokban és a jogi személyiségben változás következett be. Németországnak nem volt ellenvetése ezzel a nézettel szemben.
- (86) A vagyoni eszközöknek a Kahla II. számára történő értékesítése nem nyilvános és kikötésmentes ajánlati felhívás révén történt. Németország kijelenti, hogy a piac szereplőit tájékoztatták arról, hogy a vagyoni eszközöket értékesítésre kínálták fel. Németország szerint a két potenciális befektetővel folytatott tárgyalások után G. Raithel urat választotta ki a csődgondnok legjobb ajánlattevőként. A csődgondnok adatai szerint ehhez a választáshoz az alapot egyrészt az ajánlattevő porcelánpiaci tapasztalatai, másrészt az a tény szolgáltatta, hogy lényegesen magasabb ajánlatot tett, mint a másik ajánlattevő, amely Németország szerint 1 német márkát ajánlott fel. A Bizottság mindazonáltal megállapítja, hogy G. Raithel úr ugyan valóban többet ajánlott 1 német márkánál, ezt a felajánlott árat azonban állami eszközökből kellett finanszírozni. Mindenesetre a rendelkezésre álló információkból az derül ki, hogy G. Raithel úr 55 000 német márkát saját forrásaiból adott, ezáltal 1 német márkánál többet fizetett. A rendelkezésre álló információk alapján a Bizottság Németország álláspontjához csatlakozik, miszerint G. Raithel úr tette a legjobb ajánlatot.

⁽¹⁸⁾ HL C 368., 1994.12.23., 12. o. és HL C 288., 1999.10.9., 2. o.

- (87) A Bizottság elismeri, hogy a Kahla I. ingatlanainak értéke független szakértő szakvéleményén alapul. Németország kijelentette, hogy a berendezések és a készletvagyon értékét – összességében kerekén 3,5 M DEM – nem a szakvélemény alapján állapították meg, mivel gyakorlati problémák merültek fel és a berendezések nagy része rossz állapotban volt és azokat ki kellett cserélni. Ezeknek a tényeknek a figyelembevételével a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy nincs ok kételkedni abban, hogy a Kahla I. vagyoni eszközeiért fizetett ár a piaci árak nem felelt meg.
- (88) Ami a TIB 49 %-os részesedésének ezt követő, a Kahla II.-nek történt eladását illeti, a következő szakaszok elemzik azt, hogy az megfelelt-e egy piaczgazdasági vállalkozó magatartásának. A Bizottság mindenesetre megállapítja, hogy ennek a részesedésnek az 1999. december 31-i értékesítése G. Raithel úrnak és fiának nem egy nyilvános, átjárható és korlátozásmentes ajánlati felhívás révén történt.
- (89) A TIB tartományi tulajdonban álló pénzügyi intézmény. Az Európai Közösségek Bíróságának állandó ítélezési gyakorlata és a Bizottság politikája értelmében a Bizottságnak az a véleménye, hogy egy állami részesedés eladási ára akkor nem tartalmazza az állami támogatás elemeit, ha az eladás nyilvános, semmiféle feltételhez nem kötött és diszkriminációmentes ajánlati felhívási eljárás keretében ajánlják fel. Persze a tagállamok nincsenek arra kötelezve, hogy ezt az eljárást kövessék nyilvános részesedések értékesítésekor.
- (90) Amennyiben ilyen eljárást nem folytatnak le, az eladási ár tartalmazhatja az állami támogatás elemeit. Ebből adódóan a Bizottság adott esetben megvizsgálhatja, hogy az eladási ár a nyilvános részesedésnek kellő mértékben megfelel-e. Ebben az összefüggésben a Bizottság megállapítja, hogy a G. Raithel úr és fia számára értékesített részesedések ára magasabb volt, mint az az ár, amelyet maga a TIB csaknem hat évvel korábban fizetett. Megállapítja továbbá, hogy a részesedés kisebbségi részesedést jelentett. Végezetül kiemelendő, hogy a hivatalos vizsgálati eljárás megindításával vagy kiterjesztésével összefüggésben egyetlen érdekelt fél sem tett panaszt azzal kapcsolatban, hogy az értékesítésből jogtalanul kizárták volna, és egyetlen érdekelt fél sem tett ajánlatot a részesedésre. Következésképpen a Bizottság úgy véli, hogy ennek a részesedésnek az eladása kapcsán nincs támpont a támogatásra.

B. Az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdése szerinti támogatások

- (91) A Kahla I. és a Kahla II. állami forrásokból olyan pénzügyi segélyeket kaptak, amelyek mindkét vállalat számára előnyöket biztosítottak versenytársaikkal szemben. A dokumentációban szereplő tények azt mutatják, hogy amikor állami ellenőrzés alatt álló intézmények kölcsönöket nyújtanak és magánvállalkozásokban részesedésekkel rendelkeznek, mint a TIB a Kahla II.-ben, akkor tevékenységeiket egyértelműen állami tevékenységként kell besorolni. Ebben az összefüggésben utalni kell egy tanácsadó 1993. november 29-i jelentésére, amely szerint a Kahla egész szerkezetátalakítási koncepcióját a regionális kormányzat azon törekvésének fényében kell szemlélni, hogy biztosítsa a munkahelyeket a Kahlánál⁽¹⁹⁾. Mivel a porcelán piacán erőteljes a verseny, és kapacitásfeleslegek vannak, az olyan pénzügyi előnyök, amelyek egy vállalkozást a versenytársaival szemben előnyös helyzetbe hoznak, torzítják a versenyt és kihatással vannak a tagállamok közötti versenyre.
- (92) Ami a Kahla I.-et illeti, a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztésekor arra a következtetésre jutott, hogy a 2., 3. és 9. intézkedések nem jelentettek támogatást. Az egyéb, Németország által biztosított intézkedések még mindig támogatásnak tekintendők az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében. Németországnak nem volt ellenvetése ezzel a nézettel szemben, amely ebből következően fenntartandó.

⁽¹⁹⁾ „A Kahla továbbvívó társaság koncepcióját Tübingia tartomány konkrét strukturapolitikai feltételeinek alapján kell megnézni, különös tekintettel a tartományi kormányzat azon törekvésére, hogy az ösztönzési lehetőségek keretében a meglévő munkahelyeket megőrizze”, jelentés, Röls Bühler Stüppes Hauck & Partner, amelyet a 2000. március 31-i levél 1. mellékleteként adtak át, iktatása 2000. április 3-án, az A/32839 számon történt.

- (93) Ami a Kahla II.-t illeti, itt Németország véleménye továbbra is az, hogy új vállalkozásról van szó, amely nem a Kahla I. vállalkozásának folyamatosságát valósítja meg, és soha nem került nehéz helyzetbe. Ezért a hatóságok piacgazdasági vállalkozóként cselekedtek, amikor pénzügyi támogatást nyújtottak. A Bizottság ezek után először azt vizsgálja meg, hogy azok a közintézmények, amelyek a Kahla II.-nek pénzügyi támogatást bocsátottak a rendelkezésére, piacgazdasági vállalkozóként jártak-e el Másodsorban a Bizottság a vállalat nehézségeinek kérdését vizsgálja meg.

Piacgazdasági vállalkozó

- (94) Németország, állításának alátámasztására, miszerint azok a közintézmények, amelyek a Kahla II.-nek pénzügyi támogatást nyújtottak, piacgazdasági beállítottságú tőkebefektetőkként cselekedtek, két, szakértők által készített jelentést mutatott be.
- (95) Ahogyan az a 91. szélzetszámon szerepel, az első, 1993. november 29-i jelentés, a tartományi kormányzatnak arra törekvésére való tekintettel, hogy a Kahlánál a munkahelyeket megtartsa, szerkezetátalakítási tervet javasol a továbbvivő társaságnál ⁽²⁰⁾. A szerkezetátalakításnak az 1994 és 1997 közötti időszakban kellett megvalósulnia, és a teljes költség 18,779 M német márkát tett volna ki. A nyereségkülcszöböt 1996-ban kellett volna elérni, 0,101 M német márka összegű pozitív eredménnyel.
- (96) A második jelentést 1994. január 11-én készítették a TIB számára, mielőtt az 49 %-os részesedését a vállalatban megszerezte volna. A tanulmány kifejti, hogy a TIB célja munkahelyek megtartása és létrehozása Thüringiában ⁽²¹⁾. A tanulmány jelzi, hogy a jövedelmezőség visszaállítása csak a hatóságok támogatása mellett történő szerkezetátalakítás révén érhető el. A nyereségkülcszöböt 1996-ban kellett volna elérni, 1,394 M német márka összegű pozitív eredménnyel. Emellett a tanulmány azt írja, hogy a Kahla II. javára biztosított állami szerepvállalás nagy kockázatokkal jár, és kizár minden olyan lehetőséget, hogy a vállalat a pénzügyi támogatást 1998 előtt vissza tudja fizetni.
- (97) Ezeknek a jelentéseknek a figyelembevételével a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy az állami pénzügyi intézmények – különösen a TIB – nem piacgazdasági vállalkozóként cselekedtek, amikor a Kahla II.-nek pénzügyi segílyt adtak meg. Ezek a jelentések egyértelműen kimondják, hogy a tartományi kormányzat és pénzügyi intézményeinek célja az volt, hogy munkahelyeket tartson meg. Ez nem a fő cél egy piacgazdasági vállalkozó számára. Ráadásul a jelentések legalább két évig veszteséget jeleznek előre, és nem elemeznek semmiféle esetleges ellenszolgáltatást a hatóságok részvétele ellenében, ahogyan annak bármely piacgazdasági vállalkozó esetében történnie kellene.
- (98) Különösen a TIB részvételét illetően, a Bizottság kénytelen ragaszkodni álláspontjához, miszerint ez a piacgazdasági módon eljáró magánbefektetők elvével nincs összhangban, és következésképpen támogatásnak tekintendő. Az a tény, hogy a TIB részesedését öt évvel később a többségi tulajdonosnak, G. Raithelnek és annak fiának értékesítette, méghozzá magasabb áron, mint amennyit az 1994. évben saját maga fizetett, semmit nem változtat ezen a végkövetkeztetésen. A TIB magatartását eleve a potenciális kockázatok és a várható bevételek figyelembevételével kell megítélni. Az akkor rendelkezésre álló jelentések alapján ezek a kockázatok nagyok voltak ⁽²²⁾, ennek ellenére a kezelésükre nem tettek intézkedéseket. Nem készült elemzés a jövőbeli bevételekről sem. Ezen kívül a TIB által realizált nyereség csekély volt.

⁽²⁰⁾ L. 19. lábjegyzet

⁽²¹⁾ „A TIB célkitűzése az ipari munkahelyek megtartása és létrehozása Freistaat Thüringen területén”, Az Arthur Andersen jelentése, amely a 2000. március 31-i levél 2. melléklete volt, amelynek iktatása 2000. április 3-án történt, az A732839 számon.

⁽²²⁾ „Van tehát számos kockázat, amelyek az elképzelés kudarcához vezethetnek” és „A Kahla/Thüringen Porzellan GmbH-ban való részesedés ezért alapjában véve pártolendő, amennyiben tisztában vagyunk a fennmaradó, jelentős kockázatokkal. Ez ugyanakkor azonban azt is jelenti, hogy a többi türingiai porcelángyártónak nem kell mondanunk, ha az elképzelés sikerét nem akarjuk még inkább veszélyeztetni”, az Arthur Andersen jelentése (l. 23. lj.).

- (99) Németország kijelentésével ellentétben, a TIB-részesedés feltételei nem vehetőek össze a magánfinanszírozó Raithel feltételeivel. Raithel állítólag 2,055 M német márkát fektetett be a vállalkozásba. Mindenesetre csak 0,055 M DEM származott saját forrásaiból. A fennmaradó 2 M DEM állami forrásokból származott, 2, Raithelnek nyújtott kölcsön formájában (16. és 17. intézkedések). Ráadásul az egyik kölcsön (16. intézkedés) belekerült a kölcsönt nyújtó Deutsche Ausgleichsbankkal szembeni állami garanciába, a másik kölcsönt (17. intézkedés) a Kahla II. ingatlanaira szóló, első zálogjogi ranghelyen alapított jelzálogjog garantálta ⁽²³⁾. A TIB ezzel szemben 1,975 M német márkát bocsátott, saját forrásaiból, részesedésszerzés formájában, a vállalat rendelkezésére. Ez az összeg saját tőkét képviselt, amely fizetéseképtelenség esetén a kielégítési sorrendben hátra kerül. A TIB által vállalt kockázat ezáltal lényegesen nagyobb, mint a magánfinanszírozó kockázata. Ahogyan azt a 111. szélzetszám bemutatta, G. Raithel úrnak ezen felül joga volt arra, hogy a szerződéstől elálljon, amennyiben a TIB-részesedés és/vagy más intézkedések nem valósulnának meg, miközben a TIB-nek ilyen jogai nem voltak. A TIB-részesedés ezáltal nincs összhangban a magán-tőkefinanszírozó elvével.
- (100) Ami az egyéb, Németország által hozott intézkedéseket illeti, egy piacgazdasági vállalkozó – a vállalat sajátos helyzetére és arra a tényre való tekintettel, hogy az olyan piacon működik, amelyet strukturális kapacitásfeleslegék jellemeznek – pénzügyi támogatást csak olyan feltételek mellett nyújtott volna, amelyek ezeket a tényeket számításba veszik.
- (101) A Bizottság ezek után a TIB és az állami tulajdonban lévő bankok által nyújtott hiteleket vizsgálja meg. Ezeket a hiteleket összefoglalóan a 10. táblázat mutatja be.:

10. táblázat

Intézkedés	Összeg (DEM)	Kamatláb	Irányadó kamatláb	Biztosítékek
12	6 M	12 % ⁽²⁴⁾	6,62 %	—
16	0,2 M	0 %-5 % ⁽²⁵⁾	6,62 %	Állami garancia
17	1,8 M	5,5 %	6,62 %	első zálogjogi ranghelyű jelzálogjog az ingatlanokra, 1,8 M DEM értékben; kiegészítő jelzálogjog az ingatlanra, 20 M DEM értékben
18	2 M	6,5 %	8,28 %	másodlagos jelzálogjog az ingatlanra, 1,8 M DEM értékben, másodlagos és harmadlagos jelzálogjog 20 M DEM értékben, Gépek és jogok átruházása harmadik személyeknek, készletállomány átruházása, vevőkövetelések átruházása, 90 %-os kezesség a türingiai tartomány részéről
19	1 M	6,75 %	8,28 %	Mint a 18. intézkedés
20	1,73 M	6,65 %	8,28 %	Mint a 18. intézkedés
21	3,45 M	6,65 %	8,28 %	Mint a 18. intézkedés
22	2 M	5 %	7,33 %	Mint a 18. intézkedés

⁽²³⁾ Emlékeztetni kell arra, hogy a Kahla II. vagyontárgyainak megszerzése túlnyomórészt támogatásokból történő finanszírozással történt.

⁽²⁴⁾ A kölcsön kamatlába 12 % volt. A kamatfizetéseket azonban az éves eredmény 50 %-ára korlátozták.

⁽²⁵⁾ Miközben az első három évre a kamatokat a szövetségi kormány vállalta át. A kamatláb a 4. évben 2 %, az 5. évben 3 % és a 6. évben 5 % volt.

- (102) A 10. táblázat azt mutatja, hogy az állami pénzügyi intézmények nem piacgazdasági vállalkozóként cselekedtek. Különösen a TIB tulajdonosi kölcsönének vonatkozásában (12. intézkedés), megállapítható, hogy a megállapodott kamatláb 12 %-ot tett ki, a kamatok összegét azonban az éves nyereség 50 %-ában korlátozták. A jelentések már akkor hangsúlyozták, hogy a Kahla II. legalábbis az első két évben semmiféle nyereséget nem fog tudni kigazdálkodni. Ez valóban így történt. Nem egyeztek meg megemelt kamatlábról annak érdekében, hogy ellensúlyozzák azokat az éveket, amelyek során a kamatfizetés valószínűtlen volt. Következésképpen a TIB tudatosan olyan tulajdonosi kölcsönt nyújtott, amelyhez nem kapcsolódtak kiegészítő szavazati jogok, anélkül, hogy bármiféle biztosítékot megkövetelt volna, illetve legalább két évig 0 %-os volt a kamatláb. A kockázatok ellensúlyozására nem állapodtak meg kockázati felárról, amelyet pedig előirányoztak abban a jelentésben, amelynek alapján a tulajdonosi kölcsön megadására (és a részesedésszerzésre) sor került. Ami a fennmaradó kölcsönöket illeti, a táblázat azt mutatja, hogy azokat mind az irányadó kamatlábnál alacsonyabb kamatláb mellett nyújtották. Ezenkívül, a biztosítékok, amennyiben adtak ilyeneket, vagy a hatóságoktól származtak, vagy pedig ismételt, minden kölcsönre, ugyanazokat a vagyoni eszközöket vonták be. Ezekről a vagyontárgyakról független értékelés nem készült, úgyhogy tényleges értékük kétséges. Emellett emlékezni kell arra, hogy ezeket a vagyontárgyakat állami támogatással finanszírozták.
- (103) A kezességi szerződés előírta, hogy – hátrасorolással – G. Raithel úrnak 0,7 M DEM összegű kezességet kell biztosítania, kivéve, ha bizonyítható, hogy az EKH-kölcsönért (16. intézkedés) személyes kezességet vállalt. A 16. intézkedésről szóló kölcsönszerződés nem valamiféle személyes kezességvállalást, hanem az állam garanciáját tartalmazza. A Bizottságot azonban nem tájékoztatták arról, hogy ezt a 0,7 M DEM összegű kezességet valaha rendelkezésre bocsátották volna. Sokkal inkább arról van szó, hogy a Bizottság tudomása szerint a kölcsönhöz az állam garanciája révén, és éppenséggel nem személyes kezesség révén adtak biztosítékot. De még akkor is, ha megadták volna, hátra lett volna sorolva az összes többi biztosíték mögé, és a lehetséges, nagymérvű meghiúsulási kockázatnak csak sokkal csekélyebb részét fedezte volna. Erre való tekintettel a Bizottság csak arra a következtetésre juthat, hogy az állami bankok és intézmények nem piacgazdasági módon cselekvő piaci szereplőkként cselekedtek. Mi több, Németország a 16–22. intézkedések szerinti kölcsönöket maga is támogatásnak nevezi ⁽²⁶⁾, még akkor is, ha csak létező támogatásnak. A Bizottság, ugyanúgy, mint Németország, úgy véli, hogy ezek támogatásokat jelentenek. Létező támogatásként történő besorolásuk megvizsgálására a következő szakaszokban kerül sor.
- (104) Ami támogatásokat illeti (15., 24–29., 31–32. intézkedések), a Bizottság véleménye szerint egy piacgazdasági vállalkozó nem adott volna nem visszatérítendő támogatásokat. Németország ezt a tényt nem vitatta. Ami a 90 %-os tartományi kezességeket illeti (13., 14., 23. és 30. intézkedések), végül Németország maga is elismerte, hogy ezek támogatásokat jelentettek. Tekintettel az ezzel kapcsolatos nagyfokú kockázatokra és a megfelelő kockázati felár hiányára, a Bizottság ezzel a véleménnyel teljes mértékben egyetért. Nincs tehát szükség ennek a kérdésnek a további tanulmányozására. Németország szerint ezek a kezességek a de minimis szabályozás alá tartoznak. Ennek vizsgálatával az értékelés D szakasza foglalkozik.
- (105) A fentiekre való tekintettel a Bizottság nem tud olyan következtetésre jutni, hogy az állami pénzügyi intézmények a Kahla II.-nek a támogatást olyan feltételek mellett adták meg, amelyek összehasonlíthatóak egy piacgazdasági vállalkozóival. Következésképpen Németország valamennyi intézkedése változatlanul az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdése szerinti támogatásnak minősül.

⁽²⁶⁾ Az eljárás kiterjesztését követően Németország megváltoztatta a véleményét, és a 16. és 17. intézkedések szerinti kölcsönöket nem tekintette támogatásnak, mivel azt, annak ellenére, hogy állítólag egy jóváhagyott támogatási program szerint adták, közvetlenül G. Raithel úrnak fizették ki.

Nehéz helyzetben lévő vállalkozás

- (106) A Kahla II. egy *továbbviteli megoldás*, vagyis egy olyan, újonnan alapított vállalkozás, amely egy csődben lévő vállalat vagyoni eszközeit vette át. A továbbviteli megoldásokat, annak ellenére, hogy újonnan alapított vállalatok, amelyeket kifejezetten Kelet-Németországban hoztak létre, nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak tekintik. Ennek oka abban rejlik, hogy ezek a fiktív vállalkozások, amelyek egy csődben lévő vállalat vagyoni eszközeit veszik át és folytatják annak tevékenységét, mégpedig rendszerint anélkül, hogy előzőleg bármiféle elfogadható szerkezetátalakítást megvalósítottak volna. A továbbviteli megoldások ennek megfelelően „megörökölnek” egy sor strukturális hiányosságot, és lényeges változtatásokra van szükségük ahhoz, hogy piacgazdasági körülmények között tevékenykedni tudjanak. Ezek közé a változtatások közé tartoznak a régi gépek és berendezések cseréjéhez és korszerűsítéséhez szükséges beruházások, a vállalati struktúra változtatásai (hagyományos, nagy kombinátok, amelyek tervgazdasági körülmények között tevékenykedtek), a létszám csökkentése (a keletnémet konglomerátumok rendszerint túl sok munkaerővel működtek), az új termékkorientáció, a piackutatás, stb. Ezenkívül ismét ki kell alakítani az ügyfelek, a szállítók, a hitelintézetek bizalmát, hiszen a továbbvivő társaság egy kudarcot vallott vállalat utódja. Ilyen értelemben nem végezhető közvetlen összehasonlítás más, újonnan alapított vállalkozásokkal.
- (107) Az alkalmazkodás rendszerint szerkezetátalakítás révén történik, amelyhez a legtöbb esetben állami támogatások bevonására kerül sor. Az új tartományok különleges helyzetének figyelembevételével a Bizottság egy rugalmas és nagyvonalú koncepciót hagyott jóvá, amely lehetővé teszi a továbbvivő társaságok számára, hogy 1999 végéig igénybe vegyenek szerkezetátalakítási támogatásokat. Ezt az eljárást a szerkezetátalakítási iránymutatások (1999) 10. lábjegyzete kodifikálja ⁽²⁷⁾. Sajátos helyzetük miatt a továbbvivő társaságok kivételt képeznek az alól a szabály alól, hogy az újonnan alapított vállalatok a szerkezetátalakítási iránymutatás szerint a megmentési célú és a szerkezetátalakítási támogatásoknál nem jönnek számításba.
- (108) Egy másik eljárás ⁽²⁸⁾ keretében Németország az 1999. március 5-i és május 6-i levelekben leszögezte, hogy a Kahla II. nehéz helyzetben lévő vállalat. Két évvel később azonban Németország korábbi adatainak 2001. szeptember 26-i levelében ellentmondott, és megállapította, hogy a Kahla II. soha nem volt nehéz helyzetben. Ezzel az eljárással összefüggésben Németország azt a véleményt képviseli, hogy a Kahla II. nem tekinthető nehéz helyzetben lévő vállalatnak, mivel nem teljesül minden, a szerkezetátalakítási irányelvben foglalt feltétel.
- (109) A Bizottság megjegyzi, hogy a szerkezetátalakítási iránymutatás nem ad ugyan pontos meghatározást a nehéz helyzetben lévő vállalatra, ám a tipikus jeleket megnevezik. A Kahla II. esetében teljesül a szerkezetátalakítási iránymutatások (1994) 2.1. pontjában megnevezett egyik általános kritérium, amely szerint meghatározzák, hogy egy vállalat nehéz helyzetben van-e: Nehéz helyzetben lévő vállalatok az olyan vállalatok, „amelyek képtelenek saját erejükből, illetve a tulajdonosaik forrásaival vagy idegen tőke bevonásával talpra állni.” Ez a Kahla II. alapításának időpontjában és a támogatás megadásának időpontjában (az értékelés szempontjából meghatározó időpontban) rendelkezésre álló jelentésekben ⁽²⁹⁾ megállapítást nyert; ott a Kahla II.-t nehéz helyzetben lévő vállalatnak tekintik és leírják a jövedelmezőség helyreállításához szükséges szerkezetátalakítást ⁽³⁰⁾. Utólag ezt az a tény erősíti meg, hogy a vállalat a rendelkezésre álló információk szerint pénzügyi eszközöket a bankoktól állami támogatás nélkül soha nem kapott ⁽³¹⁾.

⁽²⁷⁾ Bár ezek, ahogyan azt a 163. szélzetszám ismerteti, az 1994 és 1996 között nyújtott támogatásokra nem alkalmazhatók. A szerkezetátalakítási iránymutatások (1999) 10. lábjegyzete kodifikálja a Bizottság eljárás módját, amikor a következőket rögzíti: Az egyetlen kivételt az alól a szabály alól, hogy az újonnan alapított vállalkozások nem jöhetnek számításba a megmentési célú és a szerkezetátalakítási támogatásoknál, „azoknak a vállalkozásoknak az esete jelenti, amelyeket 1999. december 31. előtt az Egyesítéssel Kapcsolatos Különleges Feladatok Szövetségi Hivatala (*Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben*) privatizációs megbízásának keretében hozott létre, vagy egy vagyonátadásból származnak, valamint a hasonló esetek az új szövetségi tartományokban”.

⁽²⁸⁾ C 69/98, SG (98) D/ 11285, 1998. december 4.

⁽²⁹⁾ „Az üzleti terv számításai azt mutatták, hogy a továbbvivő társaság (...) nincs abban a helyzetben, hogy a szerkezetátalakításnak a tervezett forgalomhoz képest óriási finanszírozási költségeit egyedül viselje”. A Róls Bühler Stüppes Hauck & Partner jelentése (l. 21. lj.).

⁽³⁰⁾ „A munkánk célja az volt, hogy a továbbvivő társaság révén folytatódó vállalkozás szanálására való képességéről és szanálásának célszerűségéről véleményt mondjunk, különös tekintettel a tartósan fenntartható munkahelyekre és a TIB, mint potenciális tulajdonostárs rendelkezésére bocsátandó pénzügyi eszközökre”, az Arthur Andersen jelentése (l. 23. lj.).

⁽³¹⁾ Minden olyan, magánbanki kölcsönre, amelyről a Bizottságnak tudomása van, 90 %-os állami kezességek biztosították a fedezetet.

- (110) Valójában a szerkezetátalakítási iránymutatásokban szereplő egyes mutatókat nem a továbbviteli megoldásokra irányozták elő, mivel ezek új alapításokat jelentenek, amelyeknél a múltbeli üzleti fejlődés nem vizsgálható meg. Következésképpen alapításuk időpontjában nem szenvednek olyan tünetektől, mint a *visszaeső jövedelmezőség* vagy a *halmozódó veszteségek*, a *hanyagló forgalom*, a *növekvő készletek*, a *csökkenő pénzforgalom*, a *halmozódó kamatterhek* stb. Itt a Bizottság emlékeztet arra, hogy a továbbviteli megoldások kivételt képeznek a szabály alól, hogy az újonnan alapított vállalatok nem tekinthetők nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak, és ezáltal nem kaphatnak szerkezetátalakítási támogatásokat.
- (111) Másfelől más mutatók valóban alkalmazhatók a továbbviteli megoldásokra, különösen az alacsony nettó könyv szerinti értékük. A Kahla II. esetében a Bizottság emlékeztet arra, hogy az egy csődben lévő vállalat utódja, és ezáltal a vevők, szállítók és a pénzügyi intézmények bizalmát feltehetően elvesztette. Így már a vagyontárgyak megszerzése is az állami segítségtől függött. A Kahla I. vagyontárgyainak megvásárlásáról szóló szerződés előirányozta, hogy az új befektetőnek, G. Raithel úrnak joga van a szerződéstől való elálláshoz, amennyiben a különféle állami intézkedéseket (mint például a TIB-részesedés és az állami kölcsönök) tartalmazó finanszírozás nem biztosított⁽³²⁾. A Kahla II. továbbá annak a Kahla I.-nek a vagyoni eszközeit vette át, ahol soha nem végeztek sikeres szerkezetátalakítást, és ennek a ténynek az alapján be kellett jelentenie a csődöt. Utólag nyilvánvaló, hogy a strukturális problémák átvitelére is sor került, hiszen a Kahla II. állami segítség nélkül nem kapott magánfinanszírozást.
- (112) Egy további mutató a foglalkoztatottak túl nagy száma. Mivel a továbbviteli megoldásokhoz nyújtott állami segítség rendszerint ahhoz kötődik, hogy a munkahelyek megmaradjanak, egy bizonyos időtartamra további nehézségeket hoz magával az, hogy bizonyos számú munkahelyet fenn kell tartani. Ahogyan a 91. szélzetszámon megnevezett jelentések megmutatják, a tartományi kormányzat fő célja az volt, hogy munkahelyeket tartson meg. Az ezt követő években a Kahla II. csökkentette foglalkoztatottjainak számát. Ebből az következtethető ki, hogy eleinte túl sok foglalkoztatottja volt.
- (113) Mivel a továbbviteli megoldások emellett kénytelenek szerkezetátalakításokat elvégezni ahhoz, hogy a piaccgazdaságban működhessenek, az első években veszteségek keletkeznek, mivel a pénzforgalom az első években nem emelkedik, és a szükséges beruházások magas adósság- és kamatterheket hoznak magukkal. Ez volt a helyzet a Kahla II.-nél is. Bár Németország soha nem nevezte a Kahla II.-nél lezajlott folyamatot egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás szerkezetátalakításának, a Bizottság mindenesetre megállapítja, hogy mind az 1993. novemberi, mind az 1994. januári jelentésben szerkezetátalakítást javasoltak, amely a vállalat jövedelmezőségének helyreállításához szükséges. A Kahla II.-t továbbá, a Projekt Management Eschbach (PME) egyik jelentésében, amelyet Németország egy másik eljárás kapcsán mutatott be⁽³³⁾, olyan vállalkozásnak írták le, amelynél éppen szerkezetátalakítási folyamat megy végbe, amely 1996 előtt várhatóan nem fejeződik be⁽³⁴⁾. A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy egy ilyen folyamat nem jellemző egy egészséges vállalkozásra.

⁽³²⁾ „A vevőnek jogában áll további költségbeli következmények nélkül (...) a teljes szerződéstől elállni, amennyiben (...) az alábbi finanszírozás megadására 1994.12.31-ig nem kerül sor; ez arra is érvényes, ha a finanszírozás csak részben teremthető meg”. Az ebben a szerződésben szereplő pénzügyi intézkedések az ERP- és KfW-kölcsönök, 2,5 M DEM összegben, egy TIB-részesedés 7,95 M DEM összegben, banki kölcsön 13,35 M DEM összegben és egy 90 %-os tartományi kezesség, 20 M DEM összegben (adásvételi szerződés a Kahla I vagyonfelügyelője és Günter Raithel között, amely 1994.1.26-án készült).

⁽³³⁾ C 36/2000, Graf von Henneberg Porzellan GmbH.

⁽³⁴⁾ „Mivel a Kahla is valójában rekonstrukciót végez jelenleg, és a konszolidáláshoz még biztosan szükség lesz az egész 1996. évre, a termelési volumenek korábbra történő átütemezésére aligha lehet gondolni”. A PME jelentése, 1995.8.24.

- (114) Németország továbbá úgy vélekedik, hogy a Kahla II.-nél az első években keletkezett veszteségek mindössze a gyorsított amortizációs programra (33. intézkedés) vezethetők vissza. A Bizottság mindenestre úgy véli, hogy ennek a leírási szabályozásnak az alkalmazása miatt a veszteségek ugyan lehetnek nagyobbak, a vállalat azonban állami segítség nélkül biztosan nagyobb veszteségeket szenvedett volna el, és feltételezhető, hogy a piacról el is tűnt volna. Megállapítást nyert, hogy az állami segítséget a Németország által bemutatott, az 1993. és 1994. évekből származó jelentések meghatározónak tekintették a vállalat fennállása és a jövedelmezőség helyreállítása érdekében.
- (115) Annak az állításának az alátámasztására, hogy a Kahla II. soha nem volt nehéz helyzetben, Németország bemutatott egy olyan jelentést, amelyet 2002. január 21-én készített egy tanácsadó:

11. táblázat

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Forgalom (M DEM)	23,19	28,95	31,46	39,10	34,34	35,81	41,60
Adózás előtti működési eredmény (M DEM)	[...] (*)						
Pénzforgalom (M DEM)	[...]						
Készletállomány	[...]						
Kapacitáskihasználtság, %	[...]						
Saját tőke, %	[...]						
Idegen tőke, %	[...]						

(*) Üzleti titok. L. táblázat a (21) szélzetszámnál.

- (116) A Bizottság megállapítja, hogy a 11. táblázat a vállalat történetének utólagos értékelését jelenti. Hasznos annak megállapításában, hogy az 1994. évben rendelkezésre álló jelentések előrejelzések helyesek voltak: Legalább az első két évben veszteségeket termelnek majd. A Bizottságnak azonban előzetes értékelésüket kell elővennie, vagyis meg kell állapítania, hogy Németország 1994 óta teljesítette-e az EK-Szerződés szerinti kötelezettségét, és a támogatást bejelentette-e. Ha Németország teljesítette volna a kötelezettségeit, akkor a Bizottság értékelését az akkor rendelkezésre álló jelentések alapján készítette volna el. Ahogyan a 95., 96. és 113. szélzetszámokon már megállapítást nyert, ezek a jelentések olyan premisszákon alapulnak, hogy a vállalatnak jövedelmezőségét helyre kell állítania, és arra a következtetésre jutottak, hogy ennek a célnak a megvalósítása érdekében az állami segítség teljes mértékben meghatározó jelentőségű. Ezeknek a jelentéseknek a fényében a Bizottság a Kahla II.-t (amely egy továbbviteli megoldás) állandó gyakorlatának megfelelően nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak tekintette volna. Ezt a végkövetkeztetést utólag nem változtathatja meg az, hogy ezeket a nehézségeket, a jelentékeny támogatások megadásának köszönhetően, lerövidített időtartam alatt legyőzték.
- (117) Összességében a Bizottság, a vonatkozó időpontban rendelkezésre álló jelentések alapján arra a következtetésre jut, hogy a Kahla II. nem volt abban a helyzetben, hogy saját erőből, vagy a szokásos piaci feltételek mellett adott pénzeszközökkel rendbe jöjjön. A Bizottság külön megállapítja, hogy Németország ezt a tényt már 1999-ben kifejezetten elismerte. Emellett a vállalat, állami segítség nélkül, feltételezhetően eltűnt volna a piacról. Az a tény, hogy nem minden, a szerkezetátalakítási iránymutatásban megnevezett mutató alkalmazható a Kahla II.-re, nem bír jelentőséggel. Ez az iránymutatás a tipikus jelek nem teljes körű jegyzékét adja, nem pedig a kritériumok teljes körű és összesített jegyzékét.

- (118) Következésképpen a Bizottság kitart amellett a véleménye mellett, hogy a Kahla II. az 1994-től 1996 végéig terjedő időszakban nehéz helyzetben lévő vállalkozás volt, amíg első ízben, minden valószínűség szerint a kapott támogatásoknak köszönhetően, kisebb pozitív eredményt ért el, és a saját tőke aránya növekedni kezdett. A Bizottság azon a véleményen van, hogy az állami segítség nélkül hiányzó magánfinanszírozás és a rendelkezésre álló adatok ezt az álláspontot erősítik meg.

C. Támogatások, amelyeket állítólag jóváhagyott támogatási programok fedezete mellett nyújtottak

- (119) A Kahla I. és a Kahla II. javát szolgáló támogatási intézkedések egy részét állítólag jóváhagyott támogatási programoknak megfelelően nyújtották. Mivel a Bizottságnak komoly kétségei voltak afelől, hogy ezek a támogatási intézkedések megfelelnek-e azoknak a támogatási programoknak, amelyek szerint azokat nyújtották, az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet ⁽³⁵⁾ 10. cikkének (3) bekezdésével összhangban információnyújtásra irányuló rendelkezéssel szólította fel Németországot, hogy adja át az értékeléshez szükséges dokumentációt, tájékoztatást és adatokat. Mivel a Németország által átadott információk nem elégségesek annak az eredménynek az eléréséhez, hogy ezeket az intézkedéseket a vonatkozó programok lefedik, a Bizottságnak ezért jogában áll, hogy a rendelkezésre álló információk alapján döntsön.
- (120) A hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztéséről szóló határozatban a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a Kahla II. javát szolgáló 1., 4., 5., 6., 7. és 10. intézkedések létező támogatásokat jelentettek, amelyeket nem kell ismételtén értékelni. A Bizottság megerősíti azt a véleményét, hogy a 8. intézkedést nem egy jóváhagyott támogatási program keretében adták meg, és az ad hoc támogatásnak tekintendő.
- (121) A Kahla II. tekintetében a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztéséről szóló határozatban arra a következtetésre jut, hogy a Kahla II. javát szolgáló 28. és 29. intézkedések létező támogatásokat jelentettek, amelyeket a Bizottságnak nem kell ismételtén értékelnie. A Bizottság megerősíti azt a véleményét, hogy a 11., 12. és 20. intézkedést nem egy, a Bizottság által jóváhagyott támogatási program keretében adták meg. Ami a fennmaradó, állítólag egy jóváhagyott támogatási program szerint megadott intézkedéseket illeti, a Bizottság részben felülvizsgálja a hivatalos vizsgálati eljárás megindításakor és kiterjesztésekor tett előzetes értékeléseket.
- (122) 13., 14., 23. és 30. intézkedés: Ezek a 90 %-os állami kezességek egy olyan programon alapultak, amelyet a Bizottságnak soha nem jelentettek be. A programot az NN 46/97 számon jegyezték be, és azt a Bizottság soha nem engedélyezte. Ahogyan a hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztéséről szóló határozat leszögezi, ezeket a kezességeket tehát ad hoc támogatásokként kell értékelni. A Bizottság továbbá, a türingiai tartomány kezességvállalási irányelveiről szóló határozatában ⁽³⁶⁾, megállapította, hogy Türingia ezt a nem bejelentett programot többé nem alkalmazhatja.
- (123) Ezeknek a kezességeknek a támogatási elemeit illetően Németország azt állítja, hogy egy, Németország és a Bizottság közötti megegyezés következtében a kezesség támogatási eleme a kezesség által fedezett összeg 0,5 %-át teszi ki. A Bizottság megállapítja azonban, hogy ez a megegyezés azokra a 80 %-os állami kezességekre vonatkozik, amelyek jóváhagyott támogatási programokkal összhangban vannak. A szóban forgó kezességek ezt a határt 10 %-kal átlépik, és nem egy jóváhagyott támogatási program keretében biztosították azokat, hanem egy nem bejelentett program szerint, amelyet a Bizottság soha nem hagyott jóvá. Továbbá a megegyezés a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokat ezek alkalmazási köréből kizárta. Következésképpen a 0,5 %-os mérték, Németország tájékoztatásával ellentétben, ezekre a kezességekre nem alkalmazható.

⁽³⁵⁾ HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

⁽³⁶⁾ NN 25/95, SG (96) D/ 11031, 1996.12.16.

- (124) A 13., 14. és 23. intézkedések keretében adott kezességeket illetően az EK-Szerződés 87. és 88. cikkeinek a felelősségvállalások és kezességek formájában adott állami támogatásokra való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény⁽³⁷⁾ alapján a következő érvényes: „Ha a hitel megadásának időpontjában nagy a valószínűsége annak, hogy a hitelfelvevő – például pénzügyi nehézségei miatt – mulasztani fog, a kezességvállalás értéke akár ugyanolyan nagyságú is lehet, mint a kezességvállalás által ténylegesen fedezett összeg.” Ahogyan azt az értékelés B. szakasza (106–118. szelvétszámok) megmutatja, a Kahla II. ezeknek az intézkedéseknek az értékelésekor nehéz helyzetben lévő vállalkozás volt. Ez azt jelenti, hogy az olyan kezességeknél, amelyeket 1996 előtt adtak meg, ezeknek a kezességeknek a támogatási eleme elérheti a vonatkozó hitelek 90 %-át.
- (125) Ami a 30. intézkedést illeti, amelyet egy olyan időpontban adtak meg, amikor a vállalat már nem volt nehéz helyzetben, Németország felfogása ismét az, hogy a Bizottsággal történt, a 123. szelvétszámon megnevezett megegyezés alapján a támogatás-egyenértéket 0,5 %-ban kellene megállapítani. A Bizottság emlékeztet azonban arra, hogy ez a megegyezés azokra a 80 %-os állami kezességekre vonatkozik, amelyeket jóváhagyott támogatási programokkal összhangban adtak meg. A szóban forgó esetben a kezesség 10 %-kal meghaladja a 80 %-os határt, és nem egy jóváhagyott támogatási program keretében biztosították. Következésképpen a 0,5 %-os támogatási egyenérték itt nem alkalmazható. Ennek a kezességnek a megadásakor Tübingia tartomány beleegyezett abba, hogy a kezességeket a Bizottságnak Tübingia tartomány kezességi irányelveivel kapcsolatos döntésétől⁽³⁸⁾ teszi függővé, amely szerint az olyan 80 %-os kezességeknél, amelyeket jóváhagyott támogatási programok keretében adtak meg, a támogatási elem 0,5 % és 2 % között állapítandó meg. Annak ellenére, hogy ez a döntés olyan 80 %-os kezességekre vonatkozik, amelyeket jóváhagyott támogatási programok keretében biztosítottak, a Bizottság véleménye szerint helyénvaló, hogy ezt a szabályozást itt ugyanúgy alkalmazzák. Annak a ténynek a figyelembevételével azonban, hogy a kezesség a kölcsönben rejlő kockázatok nagy részét lefedi, ami tükröződik a magánbank által megállapított csekély mértékű kamatlámban, a Bizottság az ebben a szabályozásban megengedett 2 %-os felső mértéket alkalmazná a kezességekre.
- (126) Hasonlóképpen, a Bizottság helyénvalónak tartaná, ha 2 %-os támogatási elemet alkalmaznának a 13. intézkedés szerinti 90 %-os kezességre, mégpedig 1998. március 30-tól kezdődően, amikor a kölcsönöket, a 18–21. intézkedéseknek megfelelően piaci kölcsönökké alakították át. A piaci kölcsön kamatlába 5,90 % volt. Mielőtt a kölcsönöket a 18–21. intézkedések szerint átalakították volna, a kamatláb 6,5 % és 6,75 % között volt. Az állami forrásokból kapott kölcsönöket ezáltal pontosan abban az időpontban alakították át magánkölcsönökké, amikor a vállalat számára lehetővé vált, hogy alacsonyabb kamatozású magánkölcsönt kapjon a piacon annál, amit az állami forrásokból kapott kölcsönért fizetnie kellett. Ilyen összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy ez az átalakítás csak azért volt lehetséges, mert erre az új kölcsönre 90 %-os állami kezességet biztosítottak.
- (127) Németország szerint ezek a kezességek a de minimis szabályozás alá tartoznak. A de minimis szabályozás alkalmazását az értékelés D szakasza vizsgálja meg.
- (128) **15. intézkedés:** Egy 2,5 M DEM összegű támogatást állítólag egy jóváhagyott támogatási program⁽³⁹⁾ keretében nyújtottak. A hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztéséről szóló határozatában a Bizottság tévesen állapította meg azt, hogy ezt a programot csak KKV-k számára irányozták elő. Németország jogosan mutatott rá, hogy bizonyos feltételek mellett nagyvállalatok is szóba jöhetnek támogatásokra ennek a programnak a keretében. A programban azonban az alkalmazás területéből kifejezetten kizárják a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokat.

⁽³⁷⁾ HL C 71., 2000.3.11., 14. o., 3.2. pont

⁽³⁸⁾ NN25/95, SG (96) D/11031, 1996.12.16.

⁽³⁹⁾ N 408/93, SG (93) D/ 19245, 1993.11.26. (HL C 213., 1992.8.19., 2. o.).

- (129) A Bizottság nemrégiben elutasító határozatot hozott ezzel a programmal kapcsolatban, visszaélés miatt, mivel azt többek között nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra is alkalmazták⁽⁴⁰⁾. Határozatában a Bizottság kifejezetten megállapította, hogy Németország a Kahla II.-t a nehéz helyzetben lévő vállalkozások közé sorolta, amely ezt a programot a Bizottság által jóváhagyott különleges rendelkezések ellenére vette igénybe. Határozatában a nevezett program vonatkozásában a Bizottság megállapította, hogy a programmal kapcsolatos határozata független a szóban forgó esettel kapcsolatos döntésétől, amelynek összefüggésében az egyedi alkalmazást vizsgálta. A szóban forgó határozatban a Bizottság azt a véleményt képviseli, hogy a Kahla II. ennek a támogatási intézkedésnek a megadásakor nehéz helyzetben lévő vállalkozás volt. Következésképpen fenntartja azt az álláspontot, hogy ezt a támogatást új támogatásnak kell tekinteni.
- (130) 16. intézkedés: Egy 0,2 M DEM összegű kölcsönt állítólag egy jóváhagyott tőkefeltöltési program⁽⁴¹⁾ keretében engedélyezték. Ez a program csak KKV-knak szólt. Mivel a Kahla II. azonban több, mint 250 foglalkoztatottal rendelkezett, és ezáltal ennek az intézkedésnek a megadásakor nem KKV-ként volt besorolva, a támogatás nyilvánvalóan nincs összhangban a programmal. Németország nemrégiben rámutatott, hogy a kölcsönt nem a vállalatnak, hanem G. Raithel úrnak adták meg. Annak a programnak a jóváhagyásában, amelynek keretében a kölcsönt nyújtották, a Bizottság megállapította, hogy a befektetők egy ilyen segítséget csak azzal a feltétellel kapnak meg, hogy azt tőkeként a vállalatba beviszik. Ezt G. Raithel úr megtette. Következésképpen ennek a kölcsönnek a célja egy vállalat megsegítése volt, annak ellenére, hogy azt közvetlenül egy magánszemélynek nyújtották. Ezért a kölcsönt a Kahla II. javára adott új támogatásnak kell tekinteni.
- (131) 17., 18., 19. és 22. intézkedés: A Bizottság a vizsgálat kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy teljesülnek azok a feltételek, amelyek abban a programban szerepelnek, amelyek alapján ezeket a kölcsönöket nyújtották⁽⁴²⁾. Következésképpen ezek a hitelek olyan létező támogatásokat jelentenek, amelyeket a Bizottságnak nem kell ismét értékelni.
- (132) 21. intézkedés: Ezt a kölcsönt állítólag egy jóváhagyott támogatási program⁽⁴³⁾ keretében nyújtották. A program azonban legfeljebb 2 M DEM összegű kölcsönöket irányzott elő az új tagállamokban. A szóban forgó kölcsön meghaladja ezt a határt. Következésképpen a Bizottság nem juthat olyan következtetésre, hogy a vonatkozó programban szereplő feltételek teljesülnek. Figyelembe véve a kamatkedvezményt, a megadott biztosítékok mérsékelt értékét és a 90 %-os, csaknem a teljes meghiúsulási kockázatot fedező kezesség biztosítását, a Bizottság úgy véli, hogy ez a kölcsön megadásának időpontjában teljes összegében támogatás lehetett.
- (133) A 24. és a 25. intézkedéseket egy jóváhagyott támogatási program keretében adták meg, méghozzá az 5. táblázatban részletesen bemutatott beruházások fedezete céljából. Azon kívül a Németország által átadott információkból az következik, hogy a gyorsított amortizáció programja (33. intézkedés) keretében megadott beruházási támogatások egy része is ezeket a beruházásokat szolgálta. Németország bemutatta, hogy ezek az intézkedések megfelelnek azoknak a szabályozásoknak, amelyek szerint azokat állítólag adták. Következésképpen a 24., 25. és 33. intézkedések olyan létező támogatásokat jelentenek, amelyeket a Bizottságnak nem kell ismét értékelni.

⁽⁴⁰⁾ C 69/98, SG (2002) D/34461, 2002.6.19. (még nem jelent meg).

⁽⁴¹⁾ ERP-Eigenkapitalhilfeprogramm (ERP sajáttőkefeltöltési-program), N 213/93, SG (93) D/16665, 13.10.1993.

⁽⁴²⁾ ERP-Existenzgründungsprogramm (ERP-egzisztenciateremtő program), N 108c/1994, (L. 6. lj.).

ERP-Aufbauprogramm (ERP kiépítési program), N 108b/1994, (L. 7 lj.).

KfW-Mittelstandsprogramm (KfW középszintű-program), NN 109/93, SG (94), (L. 8. lj.).

⁽⁴³⁾ ERP-Umweltprogramm (ERP környezetvédelmi program) N 563d/94, (L. 9. lj.).

- (134) 26. intézkedés: A foglalkoztatás előmozdítására, környezetvédelmi beruházásokkal kapcsolatban, egy állítólag jóváhagyott program alapján nyújtott támogatások nem számítanak támogatásoknak⁽⁴⁴⁾. Ahogyan azonban a hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztésekor megállapítást nyert, a programot – környezetvédelmi elemeit illetően – az állami vállalatoknál lévő környezeti veszélyek kiküszöbölésére alakították ki. A támogatások ezáltal egyértelműen nem állnak összhangban azzal a programmal, amelynek alapján azokat állítólag nyújtották. 1994. július 29-i levelében⁽⁴⁵⁾ Németország kifejtette a Bizottságnak, hogyan értelmezendő ez a rendelkezés. Németország egyértelműen kijelentette, hogy ilyen intézkedésekre csak a településeken, városokban stb. kerülhetett sor. A THA irányítása alatt álló vállalatok privatizálásuk előtt szintén jogosultak voltak erre a támogatásra, mivel eddig az időpontig állami vállalatoknak minősültek⁽⁴⁶⁾. A Bizottság azt a véleményt képviselte, hogy ezek az intézkedések nem jelentettek támogatást, mivel a vállalatok számára előnyt nem biztosítottak⁽⁴⁷⁾.
- (135) A Kahla II. azonban ennek az intézkedésnek a megadásakor magánvállalkozás volt, ezért a támogatásra nem volt jogosult. Ezen kívül, a Bizottság emlékeztet arra, hogy ennek a támogatásnak egy részét Thüringia tartomány adta, ezzel szemben az idevágó szabályozás szerint csak a Szövetségi Munkügyi Hivatal (*Bundesanstalt für Arbeit*) volt feljogosítva arra, hogy ilyen támogatásokat adjon. Következésképpen a Bizottság nem tudja azt a következtetést levonni, hogy ezek az intézkedések létező támogatásokat jelentettek⁽⁴⁸⁾.
- (136) A hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztése után Németország megváltoztatta érvelését, és azt állította, hogy ezek az intézkedések a vállalatnak semmiféle előnyt nem biztosítottak. Aztán Németország azt közölte, hogy az intézkedéseket a régi berendezések eltávolításához adták, ami állítólag környezetvédelmi okokból fontos volt. A Bizottság azonban nem tudja elfogadni azt, hogy a régi berendezések eltávolítása ne jelentett volna előnyt a vállalat számára. Az ilyen jellegű munkák szükségképpen a rendelkezésre álló terület megnövekedéséhez és a vállalat értékének növekedéséhez vezetnek.
- (137) Németország nemrég azt állította, hogy az intézkedéseket az 1990 júliusában keletkezett környezeti veszélyekre irányozták elő. A Bizottság gyakorlatának megfelelően az ilyen intézkedések nem jelentenek támogatást. Németország azonban nem mutatott be bizonyítékot arról, hogy lettek volna olyan veszélyek, amelyek 1990 júliusa előtt keletkeztek. Emellett az ilyen veszélyeket állítólag a Kahla I. kiküszöbölte, amely ezt a segítséget már az 1991. évben (2. intézkedés) igénybe vette, a veszély elhárításához szükséges összeg mértékében. Németország soha nem nyújtott be arra vonatkozó bizonyítékot, hogy a környezeti veszélyeket nem szüntették meg azelőtt, hogy a Kahla I. vagyontárgyait eladták volna. De még ha ez lett volna is a helyzet, az ajánlattevőnek megfelelően ellenőriznie kellett volna, hogy a vagyontárgyak az ilyen veszélyektől mentesek-e. Ha nem ez volt a helyzet, akkor nem tanúsított kellő gondosságot, ezáltal pedig nem elfogadható, hogy később állami segítséget vesz igénybe erre a célra. Ha megfelelő ellenőrzésre sor került volna, akkor az ilyen veszélyeket és az elhárításukat célzó források elkülönítésének szükségességét a vételárban, nem pedig a későbbi, állami segítség iránti igényben kellett volna figyelembe venni.

⁽⁴⁴⁾ NN 117/92, SG (95) D/ 341, 1995.1.13.

⁽⁴⁵⁾ Iktatva 1994.7.29-én, az A/33865 számon.

⁽⁴⁶⁾ A § 124 h AFG szerinti intézkedések felelősei a környezetvédelmi és környezetjavítási területeken közjogi személyek, mindenekelőtt területi testületek (városok, járások, települések stb.), valamint a Treuhandanstalt üzemeltetési egységei. Levél, 1994.7.29., (l. 52. lj.).

⁽⁴⁷⁾ „Ez azt jelenti, hogy az olyan intézkedések, amelyek egy vállalat érdekeit szolgálják, nem támogathatóak”, levél, 1994.7.29., hivatkozás az 52. lj.-ben

⁽⁴⁸⁾ Vö. a C 36/2000 sz. ügyben hozott határozat is, SG (2001) D/ 292014.

- (138) Németország azt is előadta, hogy a vállalat, ha tudott volna arról, hogy ezek az intézkedések támogatásokat jelentenek, a vonatkozó munkákat talán nem végezte volna el, vagy saját alkalmazottait, vagy kevesebb alkalmazottat vagy más személyzetet használt volna fel. Németország azt állítja, hogy az a tény, miszerint a Bizottság a programot nem sorolja be a támogatások közé és azt nem hagyta jóvá, elegendő okot szolgáltat arra a jogos feltételezésre, hogy az intézkedések nem jelentettek támogatást. A Bizottság ezt az érvet nem tudja elfogadni, mivel a program jóváhagyása az értesítés és a Németország által továbbított kiegészítő információk alapján történik. Ezért Németország nem cselekedhet tudatosan az értesítéssel ellentétesen, és nem sértheti meg a jogos elvárásokat. A kedvezményezett sem érvényesíthet ilyen várakozásokat, amikor a német program egyértelműen kimondja, hogy ezeket az intézkedéseket nem valósíthatják meg egyes vállalatok érdekében, kizárólag a Szövetési Munkaügyi Hivatal jogosult arra, hogy ilyen támogatásokat nyújtson, itt pedig a támogatás egy részét Tübingia tartomány adta.
- (139) Németország ezután úgy érvelt, hogy ezek a támogatások olyan általános intézkedést jelentettek, amelyből minden németországi vállalat diszkriminációmentesen részesülhetett. A Bizottság megállapítja azonban, hogy ez az állítás minden korábban kiderített információnak ellentmond. A német törvény rendelkezéseiből (§ 249h AFG) és minden, a Bizottságnak átadott dokumentumból – amelyek a Bizottság számára lehetővé tették a program besorolását, miszerint az nem támogatás, illetve annak jóváhagyását – egyértelműen az következik, hogy nem minden vállalat részesülhet az ilyen intézkedésekből. Ellenkezőleg, a német törvény, és minden, Németország által átadott, a rendelkezések megítélését szolgáló dokumentum közjogi személyekre vonatkozik, és kifejezetten kizárja az egyes vállalatok javát szolgáló intézkedéseket. Ez a rendelkezés egyértelműen szelektív elemet tartalmaz, amiből az következik, hogy az intézkedés nem értékelhető általános intézkedésként.
- (140) 27. intézkedés: Különböző célokra nyújtott támogatások, amelyeket az 1995. és az 1996. években nyújtottak. Mivel nem mutattak be jogalapot, a Bizottság a támogatásokat egyelőre új támogatásoknak értékelte. Németország ezt követően azt állította, hogy a 0,318 M DEM összegű kutatás-fejlesztési támogatásokat egy jóváhagyott támogatási program⁽⁴⁹⁾ keretében nyújtották. A rendelkezésre álló információk alapján ezek a támogatások összhangban vannak ezzel a szabályozással, és ezáltal létező támogatásokat képviselnek, amelyeket nem kell ismét értékelni.
- (141) Ami a munkavállalók beilleszkedéséhez nyújtott támogatásokat illeti, 0,021 M DEM összegben, Németország úgy véli, hogy ezek nem jelentenek az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében vett támogatást, mivel csak a fogyatékkal élő emberek foglalkoztatásának segítésére alakították ki ezeket. A Bizottság megállapítja azonban, hogy csak az olyan intézkedések nem jelentenek támogatást, amelyek a foglalkoztatási támogatásokról szóló iránymutatások⁽⁵⁰⁾ (foglalkoztatási iránymutatások) szerint objektív kritériumok alapján egyes személyekre szólnak, anélkül, hogy bizonyos vállalatoknak vagy bizonyos termelési ágazatoknak kedveznének. A külön ezzel a ponttal kapcsolatos információnyújtási rendelkezés ellenére Németország ilyen szempontból nem adott be semmilyen bizonyítékot. Következésképpen a Bizottság, az átadott információk alapján arra a következtetésre jut, hogy ezek az intézkedések az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatást jelentenek.
- (142) A fennmaradó támogatások, a vásárokon való részvételre 0,122 M DEM összegben, valamint a reklámra, 0,030 M DEM összegben, állítólag a *de minimis* szabályozás alá tartoznak. A következőkben a vizsgálat tárgya az, hogy ezek a támogatások megfelelnek-e a *de minimis* szabályozásnak.
- (143) 28. és 29. intézkedés: Ahogyan a hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztéséről szóló határozat kimondja, ezeket az intézkedéseket a rendelkezésre álló információk alapján létező támogatásoknak tekintették. Ezért a Németország által átadott információkból az következik, hogy a gyorsított amortizáció programja (33. intézkedés) keretében megadott beruházási támogatások egy része is ezeket a beruházásokat szolgálta. Németország bemutatta, hogy ezek az intézkedések megfelelnek azoknak a szabályozásoknak, amelyek szerint azokat állítólag adták. Eszerint ezek olyan létező támogatásokat jelentenek, amelyeket a Bizottságnak nem kell ismét értékelnie.

⁽⁴⁹⁾ N 660/93, SG D/21632, 1993.12.31. és N 477/91, SG (91) D/22704, 1991.11.25.

⁽⁵⁰⁾ HL C 334., 1995.12.12., 4. o.

- (144) **31. intézkedés:** További támogatások a foglalkoztatás előmozdítására, amelyeket egy jóváhagyott támogatási program ⁽⁵¹⁾ alapján nyújtottak. A Németország által adott információk alapján a Bizottság úgy véli, hogy ezek a támogatások megfelelnek annak a szabályozásnak, amelynek alapján megadták azokat. Következésképpen ezek olyan létező támogatásokat jelentenek, amelyeket a Bizottságnak nem kell ismét értékelnie.
- (145) **32. intézkedés:** Támogatások különféle célokra. Mivel nem mutattak be jogalapot, a Bizottság a támogatásokat egyelőre új támogatásoknak értékelte. Németország azonban azt állítja, hogy a 0,009 M DEM összegű kutatás-fejlesztési támogatásokat egy jóváhagyott támogatási program ⁽⁵²⁾ keretében nyújtották. Ez a program viszont csak KKV-knak szólt. A rendelkezésre álló információk szerint a Kahla II. 1997 és 1999 között egyetlen időpontban sem volt KKV-ként besorolható, főként azért nem, mert a foglalkoztatottak létszámára vonatkozó 250 fős határértéket soha nem tartották be, még akkor sem, ha a szakmunkástanulók számát levonjuk. Következésképpen a támogatások nyilvánvalóan nem tartoznak ahhoz a programhoz, amelynek alapján állítólag nyújtották azokat, és azokat új támogatásoknak kell minősíteni.
- (146) Ami a munkavállalók beilleszkedéséhez nyújtott támogatásokat illeti, Németország ismételtlen kijelentette, hogy ezek nem jelentenek az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében vett támogatást, mivel csak a fogyatékkal élő emberek foglalkoztatásának segítésére alakították ki ezeket. Ahogyan a 27. intézkedés kapcsán megnevezett támogatások esetében is, a külön ezzel a ponttal kapcsolatos információnyújtási rendelkezés ellenére, Németország erre vonatkozóan nem adott be semmilyen bizonyítékot. A vállalat éves jelentésének ⁽⁵³⁾ tájékoztatása szerint a beilleszkedéshez nyújtott támogatások 0,119 M német márkát tettek ki az 1997. és 1998. évekre, valamint egy ismeretlen részét annak a 0,121 M DEM összegnek, amely az 1999. évi jelentésben a vásárokon való részvételhez és betanításhoz nyújtott támogatásként szerepel. Következésképpen a Bizottság, az átadott információk alapján arra a következtetésre jut, hogy ezek az intézkedések az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatást jelentenek.
- (147) A fennmaradó, a vásárokon való részvételhez adott és a reklámra nyújtott támogatások, 0,103 M német márkát tettek ki 1997-ben és 1998-ban, valamint ismeretlen részét az 1999. évi jelentés szerint a vásárokon való részvételhez és a betanításhoz adott 0,121 M DEM összegnek, állítólag a *de minimis* szabályozás alá tartoznak. A D szakaszban a vizsgálat tárgya az, hogy ezek a támogatások megfelelnek-e a *de minimis* szabályozásnak.
- (148) A fentiekre tekintettel a 17., 18., 19., 22., 24., 25. és részben a 27. intézkedés, a 28., 29., 31. intézkedések, valamint a 33. intézkedések olyan létező támogatásokat jelentenek, amelyeket a Bizottságnak nem kell ismét értékelnie.

D. Állítólagos *de minimis* intézkedések

- (149) A 13., 14., 23. intézkedések, a 27. intézkedés egy része, a 30. intézkedés, valamint a 32. intézkedés egy része állítólag a *de minimis* szabályozás alá tartozik ⁽⁵⁴⁾. Ennek a szabályozásnak az értelmében a *de minimis* támogatás teljes összegének felső határa 100 000 EUR lehet, az első *de minimis* támogatás időpontjától számított három éven belül. Ez az összeg magában foglalja az állami támogatások minden fajtáját, amelyeket *de minimis* támogatásként adtak meg, és nem érinti annak lehetőségét, hogy a kedvezményezett más, a Bizottság által jóváhagyott programok alapuló támogatásokat is kapjon. A vonatkozó időszakok 1994. március 25-től 1997. március 25-ig, illetve 1997. március 25-től 2000. március 25-ig terjednek.
- (150) Az első, 1994-től 1997-ig tartó időszakban a 13., 14., 23. intézkedések és a 27. intézkedés egy része állítólag a *de minimis* szabályozás alá tartozik.

⁽⁵¹⁾ NN 107/97, hatályos 1997. április 1. óta, jóváhagyva az SG (98) 1049 sz. levéllel, 1993.2.6.

⁽⁵²⁾ NN 331/96, SG (97) D/ 482, 1997.1.23.

⁽⁵³⁾ A Kahla/Thüringen Porzellan GmbH éves beszámolóiról készült könyvvizsgálói jelentések, az 1997., 1998. und 1999. évekre.

⁽⁵⁴⁾ L. 16. és 17. lj.

- (151) Annak ellenére, hogy a 27. intézkedés keretében nyújtott támogatásoknak az a része, amely állítólag a *de minimis* szabályozás alá tartozik – nevezetesen a 122 000 DEM összegű, vásárokon való részvételhez nyújtott támogatások és a 30 000 DEM összegű, reklámra nyújtott támogatások – összesen 152 000 német márkát (77 716 EUR-t) tesz ki, ezt az összeget össze kell vonni a 13., 14. és 23. intézkedés szerint adott kezességek támogatási egyenértékével. Ahogyan a 124. szélzetszámon megállapításra került, a kezesség értéke lehet ugyanakkora, mint amekkorát a kezesség valójában fedez⁽⁵⁵⁾. Ez azt jelenti, hogy ezeknek a kezességeknek a támogatási eleme megadásuk időpontjában elérheti a megfelelő hitelek 90 %-át, ami messze meghaladja a *de minimis* szabályozást. Következésképpen nem fogadható el, hogy mindezek az intézkedések a *de minimis* szabályozás alá tartoznak.
- (152) Az 1997-től 2000-ig terjedő időszakban a 30. intézkedés szerinti kezesség és a 32. intézkedés egy része állítólag a *de minimis* szabályozás alá tartozik.
- (153) Ami a 30. intézkedés szerint megadott kezességet illeti, a támogatási elem 41 760 német márkában állapítható meg, ha a 125. szélzetszámon kifejtett 2 %-os támogatási egyenértéket alkalmazzuk. A 32. intézkedésnek az a része, amely állítólag a *de minimis* szabályozás alá tartozik, vásárokon való részvételre adott, 294 000 DEM összegű támogatásokat, valamint költségcsökkentésre adott, 114 000 DEM összegű támogatásokat tartalmaz. Továbbá a 13. intézkedés szerinti kezesség új értékét is hozzá kell ehhez számítani, attól az időponttól kezdődően, amikortól az a piaci kölcsön fedezte. Ahogyan a 47. szélzetszámon kifejtésre kerül, ezek a kölcsönök összesen 7,329 M német márkát tettek ki. Amennyiben itt is egy 2 %-os támogatási egyenértéket alkalmazunk a kezesség által fedezett kölcsön összegére, a támogatási elem 131 922 német márkának adódik. Következésképpen az állítólag a *de minimis* szabályozás alá tartozó intézkedések az 1997–1999. időszakban összesen 581 682 német márkát tettek ki. Ez az összeg messze meghaladja a *de minimis* szabályozás határértékét.
- (154) Ennek figyelembevételével a Bizottság nem tudja elfogadni azt, hogy ezek az intézkedések a *de minimis* szabályozás alá tartoznak. Következésképpen ezek az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti támogatásokat jelentenek.

E. Új támogatások

- (155) A fentiek figyelembevételével a Kahla I. javára hozott 8. intézkedés, valamint a Kahla II. javára hozott 11., 12., 13., 14., 15., 16., 20., 21., 23., 26., 27., 30. és 32. intézkedések új támogatásnak tekintendők. A rendelkezésre álló adatok alapján a Bizottság nem tud arra a következtetésre jutni, hogy ezek összhangban állnak jóváhagyott támogatási programokkal.

F. A közös piaccal való összeegyeztethetőség

- (156) Az EK-Szerződésben előírnyoztak néhány kivételt az alól az alapvető szabály alól, hogy az állami támogatások nem egyeztethetőek össze a közös piaccal. Az EK-Szerződés 87. cikkének (2) bekezdésében ismertetett kivételek a szóban forgó esetben nem alkalmazhatóak, mivel a támogatási intézkedések nem voltak sem az egyes fogyasztóknak szóló, szociális jellegű támogatások, sem a természeti katasztrófák vagy más, rendkívüli események okozta károk elhárítását szolgáló támogatások, sem pedig bizonyos, a Németországi Szövetségi Köztársaságban Németország megosztása által érintett területek gazdaságához nyújtott támogatások. A közös piaccal való összeegyeztethetlenség alóli felmentés lehetőségeit az EK-Szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének a) és c) pontja szabályozza. A 87. cikk (3) bekezdésének a) pontja megengedi a Bizottság számára, hogy jóváhagyjon támogatásokat bizonyos térségek gazdasági fejlesztéséhez. A 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja rendelkezik az állami támogatások jóváhagyásáról bizonyos gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlesztésének előmozdítására, amennyiben azok a kereskedelem feltételeit nem változtatják meg a közös érdekekkel ellentétes mértékben. A Bizottság különféle iránymutatásokat hozott nyilvánosságra, amelyekben pontosan kifejti azokat a feltételeket, amelyek szerint ezen rendelkezés alapján a támogatások jóváhagyhatóak.

⁽⁵⁵⁾ A megjelölt helyen, l. 37. lj.

Az 1996 végéig nyújtott támogatások

- (157) Németország nem vitatja, hogy a Kahla I. javára nyújtott támogatások, annak ellenére, hogy az érintett vállalat olyan területen található, ahol az EK-Szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének a) pontjával összhangban adhatók regionális támogatások, és azok a szerkezetátalakítási iránymutatások (1994) keretében értékelendők, mivel a támogatások elsődleges célja nem regionális jellegű volt, hanem egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás hosszú távú jövedelmezőségének helyreállítására irányultak. A Bizottság itt emlékeztet arra, hogy csak a 8. intézkedés keretében nyújtott támogatást kell értékelni.
- (158) A Kahla II.-t illetően Németország azt állítja, hogy a támogatásnak minősített, jóváhagyott támogatási programokkal nem lefedett, illetve a *de minimis* szabályozás alá nem tartozó intézkedések célja regionális jellegű volt. A Bizottság itt emlékeztet arra, hogy az értékelendő ad hoc támogatások csak a 11., 12., 13., 14., 15., 16., 20., 21., 23., 26., 27., 30. és 32. intézkedésre vonatkoznak.
- (159) A Bizottság úgy véli, hogy a regionális célokat követő állami támogatásokról szóló iránymutatások⁽⁵⁶⁾ (regionális iránymutatások) nem alkalmazhatók az 1994 és 1996 között nyújtott támogatásoknak a közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékeléséhez. Ezen iránymutatások 10. lábjegyzete leszögezi: „A nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak nyújtott ad hoc támogatásra különös szabályok vonatkoznak, és azokat nem tekintik valódi regionális támogatásnak.” Ezek a különleges előírások a szerkezetátalakítási iránymutatásokat jelentik.
- (160) A Bizottság megállapítja, hogy a mostani regionális iránymutatások nem voltak alkalmazhatók abban az időpontban, amikor a támogatást megadták. A megadás időpontjában érvényes szabályozások, amelyeket a regionális iránymutatások 2. lábjegyzete nevez meg, mindenesetre egyértelműen leszögeznek azonban, hogy egy ilyen támogatás nem adható, amennyiben ezáltal megsértenék a nehéz helyzetben lévő vállalkozások javára nyújtott támogatásokra vonatkozó különleges előírásokat. Ahogyan az értékelés fenti B szakasza (106–118. szelvétszámok) kifejti, a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a Kahla II. 1996-ig nehéz helyzetben lévő vállalkozás volt. Következésképpen az ad hoc támogatások nem értékelhetők ezen előírások alapján. Ez kiderül azoknak a költségeknek a jellegéből is, amelyek fedezésére a támogatásokat felhasználták. A Bizottság emlékeztet az 5. táblázatra, amely szerint a kiadások 80 %-át a gépek felújítására és forgótökére használták fel, amelyek tipikus kiadások egy szerkezetátalakítás során, ellenben nem azok egy beruházási projektben.
- (161) Ennek figyelembevételével a Bizottság nem tudja azt a következtetést levonni, hogy az 1996-ig a Kahla II. javára adott ad hoc támogatások a közös piaccal összeegyeztethető regionális támogatásoknak tekinthetők.
- (162) Németország nemrégiben előadta, hogy a 26. intézkedés szerinti támogatásokat foglalkoztatási támogatásoknak kellene tekinteni. A foglalkoztatási iránymutatásokban⁽⁵⁷⁾ támogatásokat irányoznak elő új munkahelyek teremtésére. Németország tájékoztatása szerint a támogatásokat a Kahla II. berendezései egy részének eltávolítására használták fel. Ezeket a munkákat munkanélküliek végezték el, és ezáltal munkanélküliek átmeneti foglalkoztatását eredményezték. Nem vezettek viszont önmagukban tartós foglalkoztatáshoz. Ez a támogatás nem tekinthető a munkahelyek megtartását célzó támogatásnak sem, mivel a vállalatnál jelentős létszámleépítés történt (az 1994. évi 380-ról 327-re 1996-ban). Ezen kívül a Németország által a támogatás felhasználására, nevezetesen munkanélküliek átmeneti foglalkoztatására vonatkozóan adott felvilágosítások egyértelműen azt mutatják, hogy a Kahla II.-nél munkahelyek megtartására nem került sor. Ezért a Bizottság úgy véli, hogy a 26. intézkedés a foglalkoztatási támogatásokról szóló iránymutatások alapján nem hagyható jóvá foglalkoztatási támogatásként. A Bizottságnak ez a véleménye érvényes az iránymutatások hatálybalépését megelőzően nyújtott támogatásokra is, mivel a foglalkoztatási iránymutatások mindössze egy más kialakult gyakorlatot rögzítenek, és nem adhatóak foglalkoztatási támogatások, ha munkahelyek létrehozására vagy megtartására nem kerül sor.

⁽⁵⁶⁾ HL C 74., 1998.3.10., 9. o.

⁽⁵⁷⁾ L 50. lj.

- (163) Mivel a vállalat az ad hoc támogatás megadásának időpontjában nehéz helyzetben volt, most azt kell megvizsgálni, hogy a Kahla II. javára 1996-ig nyújtott támogatások és a Kahla I. javára nyújtott támogatások a szerkezetátalakítási iránymutatások szerint a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthetőek-e. A Bizottság úgy véli, hogy más közösségi iránymutatások – mint például a kutatás-fejlesztés ösztönzésére, a környezetvédelemre, a kis- és középvállalkozásoknak vagy a képzésre nyújtott támogatásokról szóló iránymutatások – egyike sem alkalmazható. Mivel minden támogatási intézkedést azelőtt adtak meg, hogy a szerkezetátalakítási iránymutatások átdolgozott változata hatályba lépett volna, az 1994. december 23-i iránymutatásokat kell alkalmazni⁽⁵⁸⁾. Az ebben az iránymutatásban rögzített legfontosabb feltételek teljesülése sorban értékelésre kerül.
- (164) A szerkezetátalakítási támogatások rendszerint a működési támogatások egy kombinációját jelentik, a veszteségek, a szociális költségek, a forgóőke stb. fedezésére, anyagi beruházásokkal együtt. Ez egyértelműen ellenőrizhető a Kahla I. javára hozott támogatási intézkedések, és a Kahla II. javára 1996-ig meghozott intézkedések célmeghatározása alapján⁽⁵⁹⁾.
- (165) Ami a Kahla I. javára nyújtott támogatásokat illeti, a Bizottságnak – ahogyan azt a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról és kiterjesztéséről szóló határozatok hangsúlyozzák – szerkezetátalakítási tervet soha nem mutattak be. A szerkezetátalakítási terv hiányában azok a feltételek, amelyek a szerkezetátalakítási iránymutatásokkal összhangban álló szerkezetátalakítás jóváhagyásához szükségesek lennének – különösen a támogatás megadásakor egy megalapozott szerkezetátalakítási terv megléte – nem teljesülnek⁽⁶⁰⁾. Következésképpen a 8. intézkedés szerint nyújtott támogatást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek kell tekinteni.
- (166) Azokkal a támogatásokkal kapcsolatban, amelyeket 1994 és 1996 adtak a Kahla II. javára, a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról és kiterjesztéséről szóló határozatainak bevezetőjében leszögezte, hogy vannak olyan jelek, amelyek szerint a vállalat szerkezetátalakítást hajtott végre. A Németország által átadott jelentések ismertetik ezeket az intézkedéseket, amelyek az életképesség helyreállítását szolgálták: új termékorientáció, létszámleépítés, a régi gépek és berendezések lecserélése, gyártási létesítmények bezárása, beruházások, azzal a céllal, hogy a műszaki szabványokat és a környezeti normákat be tudják tartani, illetve kiépítsenek egy forgalmazási hálózatot. A hivatalos vizsgálati eljárás során Németország elismerte, hogy ezek az intézkedések az első vállalati koncepció részét képezték, amelyet a későbbiekben továbbfejlesztettek, és elutasította, hogy ezeket az intézkedéseket szerkezetátalakítási tervnek nevezze. 2002. október 1-jei levelében Németország végül kijelentette, hogy amennyiben a Bizottság a Kahla II.-t nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak tekintené, ezeket az intézkedéseket szerkezetátalakítási tervnek lehetne tekinteni.
- (167) Nem világos azonban, hogy az átadott dokumentumok közül melyek azok, amelyek a vonatkozó szerkezetátalakítási tervnek tekinthetőek. A Bizottság tudomásul veszi, hogy az első jelentés a vagyontárgyak eladásának megvalósítása előtt készült, és emellett kizárólag a TIB számára íródott, annak érdekében, hogy a vállalatban történő részesedésszerzés célszerűségéről döntsön. Annak ellenére, hogy egy sor, a vállalat életképességéhez szükséges intézkedésre tettek javaslatot, ezeket az intézkedéseket Németország szerint a befektető továbbfejlesztette. Amennyiben ezek a jelentések szerkezetátalakítási tervnek minősülnek, az a tény, hogy a javasolt intézkedések nem a terv végleges változatát jelentik, különösen a javasolt intézkedések költségeinek megvizsgálásakor válik világossá. Az első jelentés a teljes költséget 30,945 M DEM összegben jelezte előre, ami beruházásokból, vagyontárgyak beszerzéséből, veszteségek fedezéséből és kölcsönök utáni kamatfizetésből állt össze. A

⁽⁵⁸⁾ A szerkezetátalakítási iránymutatások (1999) 7.5 pontja szerint: „Minden olyan, megmentési célú vagy szerkezetátalakítási támogatás, amelyet a Bizottság jóváhagyása nélkül, és ezáltal az EK-Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésével ellentétben nyújtanak, megvizsgálendő a Bizottság által, hogy összeegyeztethető-e a közös piaccal”, éspedig „annak az iránymutatásnak az alapján, amely a támogatás megadásakor érvényben volt”.

⁽⁵⁹⁾ Vö. különösen 5. táblázat

⁽⁶⁰⁾ Az Európai Közösségek Bíróságának ítélete, 2000. március 22., C-17/99 sz. Franciaország/Bizottság ügy, EBHT 2001, I-2481. o., 27. pont.

második jelentés 27,727 M DEM teljes összegben irányzott elő szerkezetátalakítási intézkedéseket, amelyek beruházásokból (ezen belül vagyontárgyak átvételéből), veszteségek fedezéséből és forgótőkéből álltak. Sem az első jelentésben előirányzott költségek, sem a második jelentésben előirányzottak nem egyeznek azokkal, amelyeket Németország a „beruházási tervben” ismertetett, és az 5. táblázatban részletesen bemutatott költségekkel, amelyek alapján a támogatásokat állítólag megadták. Mindkét jelentésben kimaradt az ezeknek a költségeknek a finanszírozásához előirányzott intézkedések listájából számos olyan támogatási intézkedés, amelyeket a vállalatnak a valóságban megadtak (vö. 4. táblázat), ami a „beruházási tervre” is vonatkozik (5. táblázat). Amennyiben ezeknek a dokumentumoknak valamelyike szerkezetátalakítási tervnek tekintendő, a Bizottság csak arra a következtetésre juthat, hogy a terv vagy nem a végleges terv volt, vagy a vállalat túlzott támogatásokat kapott.

- (168) Még akkor is, ha ezek a dokumentumok szerkezetátalakítási tervnek tekinthetők, nem tekinthetők tehát egy ilyen terv végleges változatának. Emellett nem látható át, hogy a javasolt lépéseket a valóságban milyen mértékben hajtották végre.
- (169) A szerkezetátalakítási iránymutatásokban rögzített kritériumok teljesülésének megállapítása céljából a Bizottságnak először is pontos tájékoztatásra van szüksége arról, hogy milyen szerkezetátalakítási lépéseket tettek a vállalat hosszú távú jövedelmezőségének helyreállítása érdekében⁽⁶¹⁾. A Bizottság ismételt felszólításai ellenére Németország a Kahla II. számára készült szerkezetátalakítási terv végleges változatát soha nem adta át, illetve nem adott tájékoztatást arról, hogy melyek azok a szerkezetátalakítási intézkedések, amelyek ténylegesen megvalósultak. Mivel ez nem áll rendelkezésre, ennek az iránymutatásnak a kritériumai nem vizsgálhatók meg.
- (170) Másfelől a Bizottság megállapítja, hogy a teljes költségekhez történt magán-hozzájárulás nem tekinthető jelentősnek. Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság Németországot hivatalosan felkérte, szolgáltasson információkat minden, magánbefektető által adott vagy adandó hozzájárulásról. 2002. október 1-jei levelében Németország felsorolja az állítólagos magánfinanszírozást, az 1993. november 29-i jelentés szerint. Ez áll G. Raiheltől, amelynek összege 2,055 M DEM, 0,986 M DEM kamatfizetésből a G. Raiheltől nyújtott kölcsön után, 2,217 M DEM összegű pénzforgalomból és a TIB tőkehozzájárulásából, 7,975 M DEM összegben.
- (171) A befektető állítólagos hozzájárulása két kedvező kamatozású, közpénzből nyújtott kölcsönből állt (16. és 17. intézkedések), amelyek teljes összege 2 M DEM volt, és 0,055 M német márkából, amelyet a befektető a vállalatnak saját forrásaiból juttatott, annak saját tőkéjéhez. Csak az utolsó hozzájárulás volt tisztán magántermészetű. A 16. intézkedés szerinti, 0,2 M DEM összegű kölcsönt egy állami garancia biztosította. A 17. intézkedés szerinti, 1,8 M DEM összegű kölcsönt egy, a Kahla II. üzemi ingatlanaira alapított jelzálogjog biztosította. Ezeknek a vagyontárgyaknak a megvásárlását állami támogatásokból finanszírozták. Ami azt a tényt illeti, hogy ezeket a kölcsönöket állami forrásokból és a rendelkezésre bocsátott biztosítékok figyelembevételével adták, a 16. és a 17. intézkedések szerinti kölcsönök egyértelműen nem tekinthetők egy magánbefektető hozzájárulásának. Az állítólagos új, 0,986 M DEM összegű kamatfizetések vonatkozásában a Bizottság soha nem kapott semmiféle információt. Feltételezhető, hogy ezek tartalmazzák G. Raiheltől nyújtott kamatfizetéseit is, a 16. és a 17. intézkedés szerinti két kölcsön után. Ezek a kamatfizetések azonban nem szerkezetátalakítási költségeket finanszíroznak. A pénzforgalommal kapcsolatban a Bizottság megállapítja, hogy a vállalat által kitermelendő, tervezett nyereség nem tekinthető a szerkezetátalakítási iránymutatások értelmében vett jelentős hozzájárulásnak. A Bizottságot ráadásul nem tájékoztatták arról, hogy ennek a pénzforgalomnak a kitermelése valóban megtörtént-e, vagy azt a szerkezetátalakítási költségek fedezésére használták fel.

⁽⁶¹⁾ L. 59. lj.

- (172) Amikor a vállalat kezdett bizonyos nyereséget termelni, a befektető, 1998. március 30-án, az állami kölcsön egy részét magánkölcsönre alakította át. Ez a hozzájárulás azonban a támogatás megadásának időpontjában bizonytalan volt, és csak a szerkezetátalakítás után került rá sor. Ebből adódóan feltételezhető, hogy az ezt követő hozzájárulás csak a vállalat pénzügyi helyzetében az állami támogatások révén bekövetkezett javulásnak volt köszönhető. A Bizottság emellett megjegyzi, hogy a hozzájárulás csak egy 90 %-os, ennek a kölcsönnek a fedezetére biztosított kezességnek köszönhetően volt lehetséges⁽⁶²⁾. Mi több, ez is azt követően történt, hogy a szerkezetátalakítás befejeződött, a támogatás megadásának időpontjában nem volt világos és most sem világos, hogy erre a célra milyen forrásokat használtak fel. Végezetül, a szerkezetátalakítási költségek összesítésének hiányában nem vonható le olyan következtetés, hogy a magán-hozzájárulás jelentős volt.
- (173) A szerkezetátalakítási támogatások egy határozott szerkezetátalakítási terv alapján adhatók meg, amely tartalmaz intézkedéseket a támogatás lehetséges negatív hatásainak ellensúlyozására is, és jelentős magánforrásokból származó hozzájárulást tartalmaz. Mivel az információnyújtási rendelkezés ellenére nincs olyan támpont, hogy a támogatást ezekkel az előfeltételekkel adták volna, ez tulajdonképpen utalás arra, hogy ezeket a feltételeket nem teljesítették. Következésképpen azok az ad hoc támogatások, amelyeket a Kahla II. 1996-ig adtak, a közös piaccal nem összeegyeztethető szerkezetátalakítási támogatások voltak.
- (174) A fentiek figyelembevételével a Bizottság nem vonhatja le azt a következtetést, hogy azok az ad hoc támogatások, amelyeket a Kahla II.-nek 1996 előtt adtak, összeegyeztethetőnek tekinthetők a közös piaccal.

A Kahla II. javára 1997 után nyújtott támogatások

- (175) Tekintettel a célul kitűzött szerény pozitív működési eredményre, a Bizottság úgy véli, hogy a Kahla II. 1997-től többé nem tekinthető nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak. Németország kérésének megfelelően a Bizottság a Kahla II. javára nyújtott támogatásokat a regionális iránymutatás keretében vizsgálja meg. A Bizottság emlékeztet arra, hogy ez mindössze a 30. és 32. intézkedésekre vonatkozik, amelyeket ad hoc támogatásoknak kell tekinteni, mivel a fennmaradó intézkedések létező támogatásokat jelentenek.
- (176) A regionális iránymutatások szerint a csak egyetlen vállalatnak adott, egyetlen ad hoc támogatás is jelentős kihatással lehet a versenyre az érintett piacon, viszont lehetséges, hogy csak csekély mértékben járul hozzá a regionális fejlődéshez. Az ilyen támogatások általában a konkrét vagy ágazati iparpolitikai intézkedések közé tartoznak, valamint értelmük és céljuk a tulajdonképpeni regionális támogatáspolitikától eltér. Következésképpen ezek a támogatások nem teljesítik a regionális iránymutatásokban ismertetett előfeltételeket, mindaddig, amíg ennek ellentéte nem bizonyítható. A Bizottság megállapítja, hogy a porcelánpiac telített, és a porcelán-iparág kapacitásfeleslegetől szenved. Ez hozzáadódik az ad hoc támogatásokkal kapcsolatos negatív hozzáálláshoz, mivel minden beruházási támogatás valószínűleg negatív hatásokkal jár az ágazatra.
- (177) A regionális támogatások vagy termelő beruházásokat (indító beruházásokat), vagy a beruházásokkal kapcsolatos munkahelyteremtést tűznek ki célul. Indító beruházás alatt az olyan tárgyszék-beruházás értendő, amely egy új telephely létrehozását, egy meglévő telephely kibővítését, vagy egy meglévő telephelyen (ésszerűsítés, termékváltás vagy korszerűsítés révén) a termék vagy a gyártási eljárás alapvető megváltozását jelenti.
- (178) A Bizottság ezek után megállapítja, hogy az érintett támogatások (32. intézkedés) egy része olyan támogatásokból áll, amelyeket állítólag a kutatásra és a fejlesztésre, a munkavállalók beilleszkedésére, vásárokon való részvételre és költségcsökkentésekre adtak. Az ilyen kiadások nem jelentenek beruházásokat. Másfelől a 30. intézkedés egy kezesség, egy olyan kölcsönre, amelyet beruházásokra lehetett volna felhasználni, bár ezt a szempontot Németország soha nem vetette fel.

⁽⁶²⁾ A kölcsönszerződés kiegészítő biztosítékként ugyanazokat a jelzálogjogokat tartalmazta, amelyek a 10. táblázatban szerepelnek, valamint kiegészítésképpen G. Raithel úr 1,8 M DEM összegű kockázati életbiztosításának engedményezését.

- (179) A Bizottság Németországot kifejezetten és hivatalosan felszólította arra, hogy adjon leírást a megvalósított vagy megvalósítandó beruházásokról. Annak a kérdésnek a megvizsgálásához, hogy indító beruházás valósult-e meg, Németország mindössze a 7. és a 9. táblázatban szereplő beruházási terveket mutatta be. Németország semmiféle leírást nem adott az állítólagos beruházási szándékokról. E tervek szerint gépeket szereztek be és a meglévő berendezéseknél beruházásokat eszközöltek. Mivel további felvilágosítást nem adtak, a Bizottság nem vonhatja le azt a következtetést, hogy ezek a beruházások a telephelyek kibővítésével vagy a termék vagy a gyártási eljárás alapvető megváltoztatásának szándékával voltak összefüggésben.
- (180) De még ha ez lett volna is a helyzet, a Bizottság ezzel kapcsolatban nem is támaszkodhat semmiféle információra. Következésképpen a támogatható összköltség nem határozható meg. Ezért lehetetlen megállapítani, hogy az egyéb jóváhagyott támogatási programokkal fedezett beruházási támogatásokkal történő összevonásra is tekintettel (28., 29. intézkedések és a 33. intézkedés egy része) a maximálisan megengedhető, 35 %-os támogatási intenzitás betartására sor került-e.
- (181) Továbbá, a regionális iránymutatások 4.2. pontja szerint a támogatás címzettjének a finanszírozáshoz legalább legalább 25 %-kal kell hozzájárulnia annak biztosítására, hogy a termelő beruházások jövedelmezőek és kifizetődőek legyenek. Ebben a minimális hozzájárulásban nem szerepelhet semmiféle támogatás. Ez a helyzet például akkor, amikor egy, az állami támogatás elemeit tartalmazó, kedvező kamatozású, vagy az állam kezessége mellett nyújtott kölcsönről van szó.
- (182) A Bizottság Németországot kifejezetten és hivatalosan felszólította arra, hogy tájékoztassa minden, a befektető által megvalósított vagy megvalósítandó hozzájárulásról. A rendelkezésre álló adatok szerint a befektető 1998. március 30-án az állami kölcsönöket piaci feltételű kölcsönökre váltotta át. Kétséges azonban, hogy ezek a kölcsönök minden támogatástól mentes magán-hozzájárulásnak tekinthetőek-e, mivel összefüggésben vannak korábban nyújtott támogatási intézkedésekkel. Mi több, ezeket a piaci feltételek szerinti kölcsönöket továbbra is egy 90 %-os állami kezesség fedezte. A 8. táblázat szerint az 1997 és 1998 között állítólag eszközölt beruházásokhoz a saját hozzájárulás összesen 2,406 M német márkát tett ki. Nem adtak viszont felvilágosítást ennek a hozzájárulásnak a származásáról. Ilyen felvilágosítás hiányában a Bizottság nem juthat arra a következtetésre, hogy a támogatás címzettjének hozzájárulása legalább 25 %-át kitette a teljes beruházási költségnek.
- (183) Ezek az intézkedések sem tekinthetőek a közös piaccal összeegyeztethető működési támogatásoknak, mivel a regionális iránymutatásokban rögzített feltételek nem teljesülnek. Ezeknek a feltételeknek megfelelően ilyen támogatások akkor adhatók, amikor azok – a regionális fejlődéshez való hozzájárulásuk és jellegük alapján – indokoltak, és mértékük arányban áll az ellensúlyozandó hátrányokkal. Németország ezen szempontok egyikét sem mutatta be. Németország továbbá azt sem mutatta be, hogy ez a támogatás időben korlátozott és csökkenő irányzatú.
- (184) Összefoglalóan, a Bizottság nem tudja azt a következtetést levonni, hogy a Kahla II. által 1997 óta állítólag eszközölt beruházások a regionális célú állami támogatásokra vonatkozó regionális iránymutatások értelmében vett, támogatható beruházások voltak. Emellett bizonyíték van arra, hogy a teljes költség 25 %-a nem tartalmazott támogatást, és azokat a támogatás címzettje fedezte. Végezetül a Bizottság nem tudta azt a következtetést levonni, hogy a támogatás a régióra vagy a piacra pozitív hatásokat gyakorolt volna. Következésképpen a Bizottság nem tudja megállapítani azt, hogy a támogatások a regionális iránymutatások értelmében a közös piaccal összeegyeztethetőnek értékelhetőek.

VÉGKÖVETKEZTETÉSEK

- (185) A Bizottság megállapítja, hogy Németország a támogatásokat az EK-Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésének megsértésével nyújtotta. A rendelkezésre álló információk alapján a Bizottság nem tudja azt a következtetést levonni, hogy a Kahla I. és a Kahla II. javát szolgáló ad hoc támogatások a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthetőek.

- (186) A 659/1999/EGK rendelet ⁽⁶³⁾ 14. cikkének megfelelően a közös piaccal nem összeegyeztethető támogatásokat vissza kell követelni, kivéve, ha a visszakövetelés ellentétes lenne a közösségi jog valamely elvével. A Bizottság véleménye szerint itt nem ez a helyzet. Nevezetesen ennek az ügynek a tényei nem mutatják azt, hogy a kedvezményezett jogos várakozásokat érvényesíthetne.
- (187) Ebből adódóan mindazokat a jogszerűtlen és összeegyeztethetetlen támogatásokat, amelyeket a Kahla I.-nek és a Kahla II.-nek nyújtottak, vissza kell követelni. Ami a már visszafizetett támogatási intézkedéseket illeti, a visszakövetelésre olyan mértékben kerül sor, amennyivel a visszafizetett összeg kevesebb, mint a regionális támogatásokra érvényben lévő irányadó kamatlábbal számított kamattal növelt összeg.
- (188) A visszakövetelendő támogatásra kamatokat attól az időponttól kell kivetni, amikortól a támogatás a kedvezményezett rendelkezésére állt, a visszakövetelés időpontjáig. A kamatokat annak az irányadó kamatlábnak az alapján kell kiszámítani, amelyet a regionális támogatások támogatási egyenértékének kiszámításához alkalmaznak -

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ HATÁROZATOT:

1. cikk

1. Németország állami támogatása a Kahla Porzellan GmbH javára a 8. intézkedéssel kapcsolatban: A vállalati ingatlanok hasznosításából származó bevételek, amelyeket a Treuhand kezességével ellátott hitelek törlesztésére kellett volna felhasználni, nem összeegyeztethetőek a közös piaccal.
2. Németország következő, a Kahla/Thüringen Porzellan javára nyújtott állami támogatásai nem egyeztethetőek össze a közös piaccal:
- a) 11. intézkedés: a TIB tőkerészesedése;
- b) 12. intézkedés: a TIB tulajdonosi kölcsöne;
- c) 13., 14., 23. és 30. intézkedés: 90 %-os kezességek a tübingiai tartomány részéről;
- d) 15. intézkedés: támogatás a tübingiai tartomány részéről
- e) 16. intézkedés: egy sajátőkefeltöltési-kölcsön, egy állami bank részéről;
- f) 21. intézkedés: egy kölcsön, egy állami bank részéről;
- g) 26. intézkedés: támogatások a foglalkoztatás előmozdítására;
- h) 27. intézkedés: a munkavállalók beilleszkedéséhez, a vásárokon való részvételhez és a reklámhoz nyújtott támogatások;
- i) 32. intézkedés: a kutatás-fejlesztéshez, a munkavállalók beilleszkedéséhez, a vásárokon való részvételhez és a költségcsökkentéshez nyújtott támogatások.

⁽⁶³⁾ HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

2. cikk

1. Németország minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy az 1. cikkben megnevezett, jogellenesen nyújtott támogatásokat a címzettől visszakövetelje. Amennyiben ezeket az intézkedéseket már visszafizették, a visszakövetelés olyan mértékben történik, amennyivel a visszafizetett összeg kevesebb, mint a támogatások megadásának időpontjában a regionális támogatásokra érvényben lévő irányadó kamatláb alapján fizetendő kamatot tartalmazó összeg.

2. A támogatások visszakövetelése haladéktalanul megtörténik, a nemzeti eljárások szerint, amennyiben azok a határozat azonnali, tényleges végrehajtását lehetővé teszik. A visszafizetendő összeg tartalmazza a kamatokat attól az időponttól kezdődően, amikortól a jogellenes támogatások a címzett rendelkezésére álltak, azok tényleges visszafizetéséig. A kamatok kiszámítása a regionális támogatások támogatási egyenértékének kiszámításához alkalmazott irányadó kamatláb alapján történik.

3. cikk

Németország a Bizottságot az erről a határozatról szóló értesítéstől számított két hónapon belül tájékoztatja azokról az intézkedésekről, amelyeket a határozatnak való megfelelés érdekében hozott.

4. cikk

Ennek a határozatnak a címzettje a Német Szövetségi Köztársaság.

Kelt Brüsszelben, 2003. május 13-án.

A Bizottság részéről

Mario MONTI

A Bizottság tagja
